

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA.

KNJIGA VRLINA KUR'ANA

GLAVA:

Kako je (bilo) silaženje (Allahove) objave i prvo što je sišlo.

Rekao je Ibnu Abbas: "El-muhejminu", je: "el-eminu" (pouzdan, povjerljiv - a ova riječ ima još i drugih značenja). Kur'an je povjerljiv (povjerljivi čuvar) na svaku (tj. za svaku) knjigu prije njega (tj. prije sebe - a to će reći da Kur'an čuva vjerno sve ono što je objavljeno u prethodnim Božijim knjigama i odbija svaka izvrtanja i skretanja od originala Božijih knjiga do kojih je došlo iskrivljivanjem originala tih Božijih knjiga).

PRIČAO NAM JE Ubejdulah, sin Musa-a, od Šejbana, od Jahja-a, od Ebu Selemeta rekao je: izvijestila je mene Aiša i Ibnu Abas, rekli su njih dvoje:

Ostao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, u Meki deset godina spušta (spuštajući) se na njega (tj. njemu) Kur'an, a (i) u Medini deset."

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Mutemir: čuo sam svoga oca (Sulejmana da priča) od Ebu Usmana rekao je:

Obavijestio sam se (tj. Obaviješten sam) da je Džibril došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a kod njega (kod Muhameda a.s.) je (njegova žena) Umu Selemeta, pa je počeo (da) priča (sa njim). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Umu Selemi (Umu Selemeti):

"Ko je ovo?" Ili kao što je rekao (tj. Ili nešto slično joj je rekao). Rekla je (ona): "Ovo je (To je) Dihjete."

(Dihjete je ime jednoga druga Muhamedovoga a.s. u čijem obliku se je pojavljivao melek - anđeo Džebrail - Džibril - koji je donosio Muhamedu a.s. objavu od Uzvišenoga Allaha.)

Pa pošto je ustao, rekla je: "Tako mi Allaha nisam mislila (računala) njega osim njega (tj. nisam smatrala onoga što je došao da je to iko drugi osim on - Dihjete), dok sam čula govor (prediku) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (u kojem on) izvještava vijest Džibrila (tj. vijest o Džibrilu). Ili kao što je rekao (o tome pripovjedač). Rekao je moj otac (Sulejman): Rekao sam Ebu Usmanu: "Od koga si čuo (ti) ovo?" Rekao je: "Od Usameta, sina Zejda."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, pričao nam je Lejs, pričao nam je Seid Makburija od svoga oca, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nema od (Božijih) vjerovijesnika (ni jedan) vjerovijesnik (da je bio drukčiji) osim (takav da) se je njemu darovalo (dalo nešto) što (je takvo da) je njegov primjer (ili: da je njemu slično djelo dovoljno i dostatno bilo da) je vjerovalo na njemu (tj. zbog njega izvjesno) ljudstvo (izvjesni ljudi). A bilo je (djelo) koje se je meni dalo samo objava (što) je objavio nju Allah k meni. Pa nadam se da budem najmnogobrojniji (od) njih sljedbenikom (tj. da ću imati najviše sljedbenika na) sudnjem danu.

PRIČAO NAM JE Amr, sin Muhameda, pričao nam je Jakub, sin Ibrahima, pričao nam je moj otac od Saliha, sina Kejsana, od Ibnu Šihaba rekao je: izvijestio me je Enes, sin Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da je Allah, uzvisio se je (Uzvišeni Allah), slijedio (tj. nizao, produžavao neprekidno) na Svoga poslanika, pomilovao ga Allah i spasio, (Svoju) objavu prije njegove smrti, čak je usmrtio njega najmnogobrojnija što (tj. kada) je bila (ta) objava. Zatim je preminuo poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, poslije.

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Sufjan od Esveda, sina Kajsja, rekao je: čuo sam Džunduba (da) govori:

Razbolio se je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa nije ustao (da klanja jednu) noć, ili dvije noći. Pa je došla njemu (jedna) žena pa je rekla:

"O Muhamede! Ne mislim (za) tvoga đavola (sotonu drukčije) osim (tako da) je već ostavio tebe." Pa je spustio Allah, moćan je i veličajan je:

"Tako mi ručanice (prepodnevnoga doba dana). Tako mi noći kada se je izjednačila (ili: kada se je smirila, smračila). Nije ostavio tebe tvoj Gospodar i nije (te za-)mrzio."

GLAVA:

Sišao je Kur'an u (tj. na) jeziku Kurejševića i Arapa.

".... Kur'an arapski....". "U (Na) jeziku arapskome jasnome."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije. A izvijestio je mene Enes, sin Malika, rekao je:

Pa je zapovjedio Usman Zejdu, sinu Sabita, i Seidu, sinu Asa, i Abdullahu, sinu Zubejra, i Abdurahmanu, sinu Harisa sina Hišama, da prenesu (tj. da prepisu u više primjeraka) nju (sadržinu Kur'ana, sure i ajete Kur'ana) u (te) zbirke (mushafe, musafe), i rekao je njima:

"Kada ste se razišli (tj. Kada se razidete, ne složite) vi i Zejd, sin Sabita, u arapskom jeziku (u arapštini) od arapskoga jezika Kur'ana, pa pišite nju (sadržinu, ajet, riječ) sa jezikom (tj. sa narječjem) Kurejševića, pa (tj. jer) zaista Kur'an se je spustio u (na) njihovom jeziku (narječju)." Pa su učinili (tako).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Hemmam, pričao nam je Ata'. A rekao je Musedded: Pričao nam je Jahja, sin Seida, od Ibnu Džurejdža rekao je: izvijestio me je Ata' rekao je: izvijestio me je Safvan, sin Ja'la-a sina Umejjeta, da je Ja'la bio (običaja da) govori:

"Da je meni (da) vidim poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada se spušta na njega (Božija) objava!" Pa pošto je bio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, u Dži'ranetu (u mjestu Dži'rani), i na njemu je (ili: a nad njim je jedna) odjeća (koja) je već zasjenila (tj. napravila hlad) nad njim. I sa njim su (neki) ljudi od njegovih drugova kadli je došao (kadli dođe) njemu (jedan) čovjek zamazan (tj. namazan, namazao se je) sa mirisom pa je rekao:

"O poslanice Allaha! Kako vidiš (tj. misliš) o čovjeku (koji) se je hodočasnički obukao u džubu (u dugi kaput, mantil sa rukavima) poslije što se je zamazao (tj. namazao) sa mirisom?" Pa je gledao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jedan) čas. Pa je došla njemu (Božija) objava. Pa je dao znak (tj. Pa je pokazao) Umer ka Ja'lau, to jest:

"Dodi!" Pa je došao Ja'la, pa je uveo (tj. uvukao, provukao) svoju glavu (pod šator od odjeće da vidi kako izgleda Muhamed a.s. kada mu dolazi objava), pa kada li je on zacrvenjenoga (zacrveniloga svoga) lica, (i) hrče takođe (jedan) čas, zatim se dalo otići (tj. rastupilo i otklonilo se je to stanje hrčanja, hrkanja) od njega. Pa je rekao (nakon prestanka crvenila u licu i hrčanja):

"Gdje je (taj) koji pita mene o (svojoj) umri (malom hodočašću) maločas (malo prije)?" Pa se tražio (taj) čovjek, pa se došlo s njim (tj. pa je doveden) ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao (Muhamed a.s. njemu):

"Što se tiče (toga) mirisa koji je s tobom (na tebi), pa operi ga tri puta. A što se tiče džube (dugoga kaputa, mantila), pa skini je, zatim napravi (tj. čini) u svojoj umri kao što napraviš (kao što činiš ti) u svome hodočašću."

GLAVA

sakupljanja Kur'ana.

(To jest: GLAVA sakupljanja svih listova i predmeta na kojima je bio Kur'an ispisan na jedno mjesto i prepisivanje Kur'ana u jednu cjelinu, u jednu zbirku, u jedan jedinstven i povezan primjerak sa tih nepovezanih listova i predmeta na kojima je bio ispisan Kur'an.)

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, od Ibrahima, sina Sada, pričao nam je Ibnu Šihab od Ubejdeta, sina Sebbaka, da je Zejd, sin Sabita, bio zadovoljan Allah od njega, rekao:

Poslao je k meni Ebu Bekr (u vrijeme poslije) ubijanja stanovnika Jemame (tj. poslije rata, borbe protiv Musejlime Lažova u mjestu Jemami kada su i mnogi ashabi hafizi izginuli), pa kada li Umer, sin Hataba (sjedi) kod njega! Rekao je Ebu Bekr, bio zadovoljan Allah od njega:

"Zaista je Umer došao meni pa je rekao: "Zaista ubijanje (tj. ovo ginjenje) već je zažestilo se (pojačalo se na) dan Jemame za čitače Kur'ana (koji su znali Kur'an napamet). I zaista ja se plašim da se zažesti (to) ubijanje za (te) čitače u (tim) mjestima (daljnjih ratova), pa (da tako) ode mnogo od Kur'ana. I zaista ja vidim (smatram, mislim) da zapovjediš za sakupljanje Kur'ana." Rekao sam Umeru: "Kako (da) činiš (jednu) stvar (nešto što) nije činio njega (nju - tu stvar) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Rekao je Umer: "Ovo je tako mi Allaha dobro (da se učini)." Pa neprestano je Umer (bio uporan da) odvraća (odgovara) meni (sve) dok je rasprostranio (otvorio) Allah moja prsa za to. I vidio sam u tome (dobro) koje je vidio (i) Umer. (Ili: I mislio sam o tome ono što je mislio i Umer.) Rekao je Zejd: Rekao je Ebu Bekr:

"Zaista ti si (jedan) čovjek mlad, pametan, ne sumnjičimo te (ne sumnjamo u tebe), a već si bio (takav da) pišeš (a već ti pisaše, a već si pisao Božiju) objavu za poslanika (poslaniku) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa slijedi Kur'an (tj. u tančine ga ispita i istraži), pa sakupi njega (u jednu cjelinu, primjerak, zbirku)." Pa tako mi Allaha da su opteretili (zadužili, obavezali oni) mene prenošenjem (nekoga) brda od (tih) brda, ne bi bilo

(to) teže na mene (meni) od (onoga) što je zapovjedio meni za njega od (dužnosti) sakupljanja Kur'ana. Rekao sam:

"Kako (da vi) činite (jednu) stvar (što) nije činio nju poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (dok je on bio živ)?" Rekao je: "Ono je (To je) tako mi Allaha dobro (da se to učini)." Pa je neprestano Ebu Bekr (bio uporan da) odvraća (to) meni (da mi to predlaže) dok je rasprostranio (otvorio) Allah moja prsa za (ono) koje je (to što je) rasprostranio (otvorio) za njega prsa Ebu Bekra i Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima). Pa sam slijedio Kur'an (tj. istraživao sam ga u tančine) skupljam (ga, tj. sakupljajući ja) njega iz (sa) grana (palme na kojima je ispisivan Kur'an), i (sa tankih kamenih) ploča (pločica) i prsa (izvjesnih) ljudi, čak sam našao kraj (tj. zadnji dio) sure Et-tevbe sa Ebu Huzejmetom Ensarijom, (i) nisam našao nje (tj. kraja te sure ni) sa jednim (drugim) osim njega (dakle: samo sam kod njega našao kraj ove sure):

"Zaista već je došao vama (jedan) poslanik od vaših osoba, častan (moćan, cijenjen), na njega je (na njega teško pada ono) što ste padali u teškoće (grijeha, tj. njemu je teško i mučno što činite grijehe)....", do završetka Beraeta (sure, tj. sure Et-tevbe - jer ova sura ima dva imena: Beraetu i Et-tevbetu).

Pa su bili (ti) listovi (ili: te stranice na kojima je Zejd ispisao cijeli Kur'an u jednu cjelovitu zbirku, knjigu) kod Ebu Bekra (sve do časa) dok je usmrtio njega Allah. Zatim su (bili - ti listovi) kod Umera (za vrijeme) njegovoga života. Zatim su (ti listovi bili) kod Hafse, kćeri Umera, bio zadovoljan Allah od njega (s njim).

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Ibrahim, pričao nam je Ibnu Šihab da je Enes, sin Malika, pričao njemu da je Huzejfete, sin Jemana došao na Usmana (tj. došao Usmanu) - a bio je (Usman u tim danima u poslu da) priprema (pripremao je) za rat (borbu) stanovnike Sirije u (vezi) osvojenja Jermenije i Azerbejdžana (što je imalo da se učini zajedno) sa stanovnicima Iraka, pa je zaplašilo (zaprepastilo) Huzejfeta njihovo razilaženje (neslaganje) u čitanju (Kur'ana) - pa je rekao Huzejfe (Huzejfete) Usmanu:

"O zapovjedniče (tih) vjernika! Stigni ovu (Muhamedovu) sljedbu (da složiš) prije (nego nastane slučaj) da se raziđu u Knjizi (tj. prije nego se počnu protiviti i izražavati neslaganje muslimani u vezi Kur'ana) razilaženjem Židova i kršćana (tj. kao što su u prošlosti došli u razdor i neslaganje Židovi i kršćani u vezi Tivrata-Tore i Indžila-Evandjelja)." Pa je poslao Usman (poruku) ka Hafsi, to jest: Pošalji k nama s (tim) listovima (tj. Pošalji nam te listove što je na njima ispisano cio Kur'an da) prenesemo (da prepisemo) njih u (te) zbirke (u te višebrojne primjerke), zatim (ćemo da) vratimo njih k tebi. Pa je poslala s njima (tj. Poslala je njih - te listove) Hafsa k Usmanu. Pa je zapovjedio Zejdu, sinu Sabitu, i Abdullahu, sinu Zubejra, i Seidu, sinu Asa i Abdurahmanu, sinu Harisa sina Hišama, pa su (oni) prenijeli (prepisali) njih u (te) zbirke. I rekao je Usman (tim) trima osobama Kurejševićima (tj. Abdullahu, i Seidu i Abdurahmanu):

"Kada ste se razišli (Ako se ne slažete) vi i Zejd, sin Sabita u (jednoj, nekoj) stvari od Kur'ana, pa pišite nju sa jezikom (u jeziku) Kurejševića, pa (tj. jer) je sišao (Kur'an u većini) u (na) njihovom jeziku." Pa su (tako to i) činili. Te kada su prenijeli (prepisali te) listove u (te) zbirke (mushafe, musafe), vratio je Usman (te) listove ka Hafsi. Pa je poslao ka svakom obzoru sa zbirkom (tj. poslao je na svaki kraj, u svaku pokrajinu po jedan primjerak cijeloga Kur'ana) od (onoga) što su prenijeli (napisali, prepisali, umnožili pisari). I zapovjedio je za (sve ono) što je osim (mimo) njega (osim toga primjerka) od Kur'ana u svakom (drugom) listu ili zbirci da se spali (dakle: svaki drugi primjerak osim ovih da se spali).

Rekao je Ibnu Šihab: A izvijestio me je Haridžete, sin Zejda sina Sabita, (da) je čuo Zejda, sina Sabita (da) je rekao:

Izgubio sam (jedan) ajet iz (sure) El-Ahzaba kada smo prenosili (tj. pisali tu) zbirku, već sam bio (u sjećanju da je bivao slučaj da) slušam (slušah) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) čita s njim (tj. čita njega - taj ajet). Pa smo tražili njega, pa smo našli njega sa Huzejmetom, sinom Sabita, Ensarijom (a to je ajet):

"Od (tih) vjernika su (neki) ljudi (takvi da) su istiniti bili (u onome) što su se obavezali Allahu na njega....". Pa smo priključili (dali priključiti) njega u njegovu suru u (toj) zbirci (u tom mushafu).

GLAVA

pisara Vjerovijesnika (Vjerovijesnikovoga), pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Junusa, od Ibnu Šihaba da je Ibnu Sebbak rekao: Zaista je Zejd, sin Sabita rekao:

Poslao je k meni (po mene) Ebu Bekr, bio zadovoljan Allah od njega, (i) rekao je: "Zaista ti bijaše pisao (ti si pisao, ti pisaše Božiju) objavu za poslanika (tj. poslaniku) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa slijedi (tj. istraži cijeli) Kur'an." Pa sam slijedio (istraživao) dok sam našao kraj (zadnji dio) sure Et-Tevbe dva ajeta sa Ebu Huzejmetom Ensarijom, (a) nisam našao njih dva (ta dva ajeta ni) sa jednim (tj. ni kod koga drugoga) osim njega (a ta dva ajeta su):

"Le kad džaekum resulun min enfusikum azizun alejhi ma anittum (Zaista već je došao vama poslanik od vaših osoba, moćan (častan), na njega je što ste pali u teškoću (grijeha)).....", ka njezinom kraju (tj. do njezinoga, njenoga kraja - do kraja tih ajeta, te sure).

PRIČAO NAM JE Ubejdulah, sin Musa-a, od Israila, od Ebu Ishaka, od Bera-a rekao je:

Pošto je sišla (objava, ajet): "La jestevil-ka'idune minel-mu'minine vel-mudžahidune fi sebilil-lahi (Nisu jednaki sjedači od vjernika i borci u putu Allaha).....", rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zovni (Zovi, Pozovi) mi Zejda, i neka dođe sa (tom) pločom, i tintaricom i plećkom - i plećkom i tintaricom (tj. i neka donese ploču, tintaricu i plećku - a to će reći: i neka on donese pisaći pribor)." Zatim je rekao: "Piši (ovo):

"Nisu jednaki sjedači (tj. oni koji sjede kod kuća, a neće da idu u borbu)....", a iza leđa Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (je) Amr, sin Umu Mektume, slijepac (koji) je rekao (reče): "O poslaniče Allaha! Pa šta zapovjedaš meni? Pa (tj. Jer) zaista ja sam (jedan) čovjek slijepoga vida." Pa je sišla (objava, ajet na) mjesto nje (mjesto navedene ova druga):

"Nisu jednaki sjedači od vjernika u putu Allaha, osim posjednika štete (te, tj. sljepoće, oštećenja sposobnosti za borbu)....".

(U stvari ovdje ajet nije ispravno citiran, naveden, jer treba da stoji ovako: "La jestevil-ka'idune minel-mu'minine gajru ulid-dareri vel-mudžahidune fi sebilil-lahi....".)

GLAVA:

Spustio se je Kur'an na sedam harfova (načina čitanja, ili na sedam narječja i td., jer izraz "harfun" pl. "ahrufun" ima mnogo značenja).

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ufejra, pričao mi je Lejs, pričao mi je Ukajl od Ibnu Šihaba, pričao mi je Ubejdulah, sin Abdullaha da je Ibnu Abas, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, pričao njemu da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Dao je čitati (tj. Pročitao, čitao je) meni Džibril (Kur'an) na harf (jedan, tj. na jedan način), pa sam odvrćao njemu. Pa sam neprestano tražio povećavanje njemu (tj. od njega) i povećava (i povećavaše) mi (on dotle) dok je završio (tj. stigao, dopro) ka (tj. do) sedam harfova (na sedam harfova - na sedam načina, narječja da mogu čitati Kur'an)."

(Kažu da ovaj hadis Ibnu Abas nije direktno čuo od Muhameda a.s. nego od Ubejja, sina Kaba. Navedeno je da "harfun" pl. "ahrufun" ima mnogo raznih značenja. Evo nekih značenja: slovo, riječ, obala, strana. Od ovoga zadnjega značenja se i izvodi značenje oblik, pa onda dalje i narječje.)

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ufejra, pričao mi je Lejs, pričao mi je Ukajl od Ibnu Šihaba rekao je: pričao mi je Urvete, sin Zubejra da je Misver, sin Mahremeta, i Abdurahman, sin Abdulkarija, (da su) njih dvojica pričala njemu da su njih dvojica čula (čuli) Umera, sina Hataba (da) govori:

Čuo sam Hišama, sina Hakima (da) čita suru Furkan u životu (za života) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam sebi slušao za njegovu čitanje (tj. pa sam ja osluhivao, ili: napregnuo sluh za njegovu čitanje - slušao sam kako čita, uči), pa kada li on čita na (neke) oblike (načine) mnoge (što) nije dao čitati (što nije čitao) meni njih poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio (dakle: učio je drukčije, drugačije nego što sam čuo od Muhameda a.s.). Pa sam skoro (blizu) bio (da) skočim (na) njega u (toj) molitvi (dok je nije ni završio, skončao). Pa sam se strpio dok je pozdravio (u znak završetka molitve, tj. dok je predao selam). Pa sam uzeo (zgrabio) njega (za odjeću na prsima) za njegov ogrtač pa sam rekao:

"Ko je dao čitati ovu suru koju sam čuo tebe (da sada) čitaš?" Rekao je: "Dao je čitati meni nju poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa sam rekao: "Slagao si, pa (jer) zaista poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, već je dao čitati (učio je) meni nju na (drugi oblik, način) osim (toga, onoga) što si čitao (ti sada)." Pa sam otišao (krenuo) s njim vodim (ga, tj. vodeći ja) njega ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam rekao:

"Zaista ja sam čuo ovoga (da) čita sa surom (tj. čita suru) Furkan na (neke) oblike (načine što) nisi dao čitati meni njih (koje ja nisam čuo od tebe)." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pusti ga. Čitaj, o Hišame!" Pa je čitao na njega (tj. čitao je njemu ono) čitanje koje sam čuo (od) njega (da) čita. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Tako (doslovno: Kao to) se je spustila (ta sura na taj oblik, način)." Zatim je rekao: "Čitaj, o Umere!" Pa sam čitao (onim) čitanjem koje je dao čitati meni (koje je čitao, izrekao meni). Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Tako se je spustila (ova sura također). Zaista ovaj Kur'an se je spustio na sedam harfova (na sedam oblika, načina čitanja), pa čitajte (ono) što je lako od njega (tj. čitajte na onaj oblik i način koji vam je lak, koji nije težak za vas svakoga pojedinca da na taj način čita ili zapamti)."

GLAVA

slaganja Kur'ana.

(To jest: GLAVA sastavljanja ajeta u sure i sastavljanja i redanja sura u jednu cjelinu, zbirku u mushafu, musaf.)

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je Hišam, sin Jusufa, da je Ibnu Džurejdž izvijestio njih: a izvijestio je mene Jusuf, sin Maheka rekao je:

Zaista ja sam kod Aiše, majke vjernika, bio zadovoljan Allah od nje, kadli je došao (kadli dođe) njoj (neki) Iračanin (čovjek iz Iraka) pa je rekao:

"Koji ćefini (Koje mrtvačke haljine) su najbolje?" Rekla je: "Teško tebi! A šta šteti tebi (da li su ovakvi ili onakvi ćefini, mrtvačke haljine)?" Rekao je: "O majko vjernika! Pokaži mi tvoj mushaf (svoj musaf)." Rekla je: "Zašto?" Rekao je: "Možda ja (da) složim (sebi) Kur'an na njemu (po njemu), pa (tj. jer) zaista ono čita se osim složenoga (nesložen)." Rekla je: "A šta šteti tebi koji (dio od) njega si čitao prije (pre)?! Sišla je prvo što je sišlo od njega samo (jedna) sura od (dijela Kur'ana zvanoga) mufessala (mnogo izrastavljanoga), u njoj (u toj suri) je spominjanje raja i Vatre. Te kada su se vratili (tj. obratili od idolopoklonstva ti) ljudi ka Islamu, sišao je dozvoljeni i zabranjeni (dio, tj. sišle su sure u kojima se govori o onome šta je dozvoljeno i šta je zabranjeno muslimanima). A da je sišla (kao) prva stvar: "Ne pijte (to) vino!", zaista bi rekli: "Nećemo ostaviti (to) vino nikada!" I da je sišlo: "Ne bludničite!", zaista bi rekli: "Nećemo ostaviti (taj) blud nikada!" Zaista već je u Meki na Muhameda (Muhamedu objavljeno), pomilovao ga Allah i spasio, a ja sam zaista djevojka, igram se:

"Nego Čas je njihovo obećanje (obećano vrijeme), a Čas je nesrećniji i gorčiji (od svega)". (A taj ajet je u suri zvanoj El-Kamer.) A nije sišla sura El-Bekare i En-Nisa (nikako drukčije) osim, a ja sam kod njega (kod Muhameda a.s. kao njegova žena - a u ovim dvjema surama govori se o mnogim propisima u kojima se zapovjeda i zabranjuje)."

Rekao je: Pa je izvadila njemu (svoj) mushaf, pa je diktirala na njega (tj. njemu) ajete (izvjesne) sure.

(Veli se da je povod ovome slučaju bio to što Ibnu Mes'ud nije htio da odustane od svoga čitanja i nije htio ni dao uništiti svoga mushafa koji je bio drukčije složen nego mushaf koji je

poslao halifa Usman u Kufu. Zbog toga je ovaj Iračanin, koji je čitao prema čitanju Ibnu Mes'uda, došao da sravni svoj mushaf prema mushafu Aiše r.a..)

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka rekao je: čuo sam Abdurahmana, sina Jezida, rekao je: čuo sam Ibnu Mes'uda (da) govori o (surama) Benu Israilu (Subhanellezi esra bi abdihi), i Kehfu, i Merjemu, i Taha-u i Enbijau:

Zaista one su od najizvrsnijih najprvih (prvih po vremenu objavljivanja, ili prve su poučavane i naučavane napamet), i one su od moga rođenoga imanja (od starine moje, tj. one su od davnašnjega moga imanja - a to će reći da su i ove sure vrlo rano objavljene - jer je "tiladun" imovina u živoj stoci, marvi koja se je kod nekoga isplodila i narodila još od staroga vremena, a nije kupljena od nekoga drugoga u skorije vrijeme).

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Šubete, obavijestio nas je Ebu Ishak, čuo je Bera-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Poučio sam se (tj. Naučio sam napamet suru) "Sebbihisme Rabbike....", prije (nego) da dođe (tj. prije nego što je doselio u Medinu) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio.

(Hoće s time da se rekne da je i ta sura vrlo rano bila objavljena, ali se i ona nalazi pri kraju mushafa, te se, prema tome, nije slagao Kur'an hronološki, po redu objavljivanja.)

PRIČAO NAM JE Abdan od Ebu Hamzeta, od Aameša, od Šekika rekao je: rekao je Abdullah (Mesudov):

Već sam znao slične (te) sure koje je bio (običaja) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (da) čita njih po dvije u (na) svakom naklonu (rekatu u klanjanju). Pa je ustao Abdullah (iz, sa toga sijela i otišao je u svoj stan) i unišao je sa njim Alkamete. I izašao je Alkamete (poslije kraćega vremena), pa smo pitali njega, pa je rekao:

"Dvadeset sura od početka el-mufessala (dijela Kur'ana koji je mnogo izrastavljan jer su u tom dijelu već kraće sure - u tom dijelu dvadeset sura) je na slaganju (tj. prema slaganju i rasporedu) Ibnu Mes'uda, njihov kraj su el-havamim (tj. zadnji dio tih dvadeset sura su sure koje počinju sa riječima, izrazima, slovima Ha Mim)."

GLAVA:

Bio je (običaja) Džibril (da) izlaže (pokazuje) Kur'an na Vjerovijesnika (Vjerovijesniku), pomilovao ga Allah i spasio.

(To neki komentatori tumače da je Džibril tražio od Muhameda a.s. da mu izloži i pokaže Kur'an, tj. da mu čita, pročita napamet, da mu recituje Kur'an - a to će reći da je Džibril preslušavao, preslušavao Muhameda a.s. Kur'an.)

A rekao je Mesruk od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, od Fatime - na nju pozdrav (ili: mir joj)! -: Tajnim načinom je rekao k meni Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, da Džibril se suprotstavlja meni sa Kur'anom (tj. izlažemo jedan drugome Kur'an) svake godine (po jednom), i zaista on se je suprotstavljao meni (one) godine dva puta (dvaput), i ne mislim ga (ovaj slučaj drukčije) osim (tako da) je prisustvovao (tj. da je došao) moj rok (tj. moja smrt).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Kazeata, pričao nam je Ibrahim, sin Sada, od Zuhrije, od Ubejdulaha, sina Abdullaha, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, najdarežljiviji (od svih) ljudi sa (tim) dobrom. A najdarežljivije što biva je (A najdarežljiviji je bio) u mjesecu ramazanu, jer (je bio slučaj) da Džibril sretase njega u svakoj noći u mjesecu ramazanu dok se zguli (tj. dok prođe ramazan), izlaže (izlažući) na njega (njemu) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Kur'an. Pa kada je (kada bi) sreo njega Džibril, bio je (bio bi) darežljiviji sa dobrom od poslanoga vjetra (koji prethodi kiši).

PRIČAO NAM JE Halid, sin Jezida, pričao nam je Ebu Bekr od Ebu Hasina, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta rekao je:

Izlagaše na Vjerovijesnika (tj. Vjerovijesniku), pomilovao ga Allah i spasio, Kur'an svake godine jedanputa (misli se na Džibrila da on izlagaše), pa je izložio na njega (njemu - Muhamedu a.s.) dva puta (dvaput) u (onoj) godini koja (je ta što) se je zgrabio (uzeo u njoj, tj. što je u njoj umro). I boravljase svake godine deset (dana u džamiji na kraju ramazana), pa je boravio dvadeset (20) u godini koja (je ta što) se je zgrabio (uzeo, tj. umro u njoj).

("Iatekefe" doslovno znači: zadržavao se je, uhapsio se je, ostajao je - a to znači boravio je.)

GLAVA

(izvjesnih, tj. osobito poznatih) čitača (Kur'ana) od drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Hafs, sin Umera, pričao nam je Šubete od Amra, od Ibrahima, od Mesruka: Spomenuo je Abdullah, sin Amra, (spomenuo je) Abdullaha, sina Mes'uda pa je rekao:

Neću prestati (da) volim njega (tj. Neprestano volim njega, jer) sam čuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Uzmite Kur'an od četvorice: od Abdullaha, sina Mes'uda, i Salima, i Muaza i Ubejja, sina Ka'ba."

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš, pričao nam je Šekik, sin Selemeta rekao je:

Predikovao je (Držao je govor) nama Abdullah, sin Mes'uda pa je rekao: "Tako mi Allaha zaista već sam uzeo iz usta poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sedamdeset i nekoliko sura. Tako mi Allaha zaista već su znali (tj. već znaju) drugovi Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da sam ja od znaniji (između) njih za knjigu Allaha (o knjizi Allahovoj Kur'anu), a nisam ja sa najboljim (tj. a nisam ja najbolji između) njih." Rekao je Šekik: Pa sam sjedio u (tim) krugovima (i) slušam (tj. slušajući ja ono) što govore, pa nisam čuo vraćača (tj. odbijača, učenoga odbijača da) govori osim to (tj. nisam čuo nikoga pozvanoga kritičara da nije prihvatio tu izjavu Abdullahovu o sebi kao tačnu).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvjestio nas je Sufjan od Aameša, od Ibrahima, od Alkameta rekao je:

Bili smo u Himsu. Pa je čitao Ibnu Mesud suru Jusuf. Pa je rekao (jedan) čovjek: "Nije evo kao ovo (tj. Nije) se (ovako) spustila (ova sura)." Rekao je: "Čitao sam na poslanika (tj. pred poslanikom) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Lijepo si učinio (tj. Lijepo si recitovao, čitao)." I našao (tj. osjetio) je od njega (od toga čovjeka Ibnu Mes'ud da dolazi) vjetar (miris) vina, pa je rekao (Ibnu Mes'ud): "Zar sakupljaš (sastavljaš dva grijeha): da oglašavaš lažnim za knjigu Allaha i (da) piješ (to) vino?" Pa je udario njemu (određenu) kaznu.

(To jest: Tužio ga je, pa je sud osudio onoga čovjeka i udario mu propisanu tjelesnu kaznu.)

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš, pričao nam je Muslim od Mesruka rekao je: rekao je Abdullah (Mes'udov), bio zadovoljan Allah od njega:

"Tako mi Allaha koji je (Taj što) nema božanstva (drugoga) osim Njega (osim On) nije se spustila (ni jedna) sura od knjige Allaha (drukčije) osim (tako da) ja znam gdje se je spustila. I nije se spustio (ni jedan) ajet od knjige Allaha (drukčije) osim (tako da) ja znam o čemu (ili o kome) se je spustio. I da znam jednoga (tj. ikoga, nekoga čovjeka) znanijega od mene za knjigu (o knjizi) Allaha (što) dopire njemu (ta) deva (tj. do kojega se čovjeka može doprijeti na devu), zaista bih pojahao (pojašio) k njemu."

PRIČAO NAM JE Hafsa, sin Umera, pričao nam je Hemmam, pričao nam je Katadete rekao je: pitao sam Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega:

"Ko je sakupio (cio) Kur'an na vremenu (za vrijeme) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. Ko je znao napamet Kur'an - ili: Ko je sebi napisao, ispisao cijeli Kur'an)?" Rekao je: "Četvorica. Svaki (od) njih (tj. Sva četvorica ta bila su) od Pomagača: Ubejj, sin Ka'ba, i Muaz, sin Džebela, i Zejd, sin Sabita i Ebu Zejd."

Slijedio je njega (Hafsa, sina Umera) Fadl od Husejna, sina Vakida, od Sumameta, od Enesa.

(Ova izjava Enesova tumači se na razne načine.)

PRIČAO NAM JE Mualla, sin Eseda, pričao nam je Abdullah, sin Musena-a, pričao mi je Sabit El-Bunanija i Sumamete od Enesa rekao je:

Umro je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a nije sakupio Kur'an (niko drugi) osim četvorice: Ebu Derda', i Muaz, sin Džebela, i Zejd, sin Sabita i Ebu Zejd. Rekao je: I mi smo naslijedili njega (Ebu Zejda jer on nije imao potomstva).

PRIČAO NAM JE Sadekate, sin Fadla, izvijestio nas je Jahja od Sufjana, od Habiba, sina Ebu Sabita, od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa rekao je: rekao je Umer:

Ubejj je najbolji čitač (Kur'ana između) nas. I zaista mi zaista ostavimo (tj. izostavljamo) od sadržaja (značenja, govora, tj. od čitanja) Ubejja, a Ubejj govori: "Uzeo sam njega (ovo što vi izostavljate) iz usta poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa neću ostaviti njega (ni) zbog (jedne) stvari (tj. ni zbog čega)."

(To znači da on-Ubejj nije priznavao da je dokinut, ukinut neki ajet. Međutim, drugi ashabi, među njima i sami Umer, smatrali su da su neki ajeti dokinuti, ukinuti, i to su svoje shvatanje zasnivali na ajetu koji se sada dalje u tekstu i navodi kao dokaz.)

Rekao je Allah, uzvišen je: "Što Smo dokinuli od ajeta ili odgodili njega, donijeli Smo bolji od njega ili sličan njemu....".

GLAVA

(vrijednosti sure zvane) Fatihatul-Kitabi (Otvaračice Božije Knjige, tj. GLAVA Fatihe, GLAVA o Fatihi).

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Jahja, sin Seida, pričao nam je Šubete rekao je: pričao mi je Hubejb, sin Abdurahmana, od Hafsa, sina Asima, od Ebu Seida, sina Mualla-a, rekao je:

Bio sam (u prilici jednoj takvoj da) klanjam (tj. Klanjao sam bio, Klanjao sam), pa je pozvao mene Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa nisam odgovorio njemu (pa mu se nisam odazvao odmah). Rekao sam (poslije):

"O poslaniče Allaha! Zaista ja sam bio (u takvom stanju da) klanjam." Rekao je (Muhamed a.s.): "Zar nije rekao (u suri El-Enfalu) Allah:

"..... odgovorite za Allaha i za Poslanika (tj. odazovite se Allahu i Njegovom poslaniku) kada je pozvao vas (kada poziva vas)....", (zar to nije rekao Allah?)" Zatim je rekao: "Zar ne (tj. Pazi)! Poučiću te najveću suru u Kur'anu prije (nego) da izađeš iz Bogomolje." Pa je uzeo za moju ruku. Pa pošto smo htjeli da izađemo, rekao sam: "O poslaniče Allaha! Zaista (si) ti rekao: "Zar ne (Pazi)! Poučiću te najveću suru od (iz) Kur'ana." Rekao je:

"El-hamdu lillahi Rabbil-alemine (Hvala Allahu Gospodaru svjetova). Ona je (to izvjesnih) sedam podvostručenih (tj. sedam ajeta) i veliki Kur'an koji (je taj što) se meni dalo njega (što se je meni dao on)."

(Ili: "Ona je (izvjesnih) sedam ponavljanih ajeta i veliki Kur'an koji mi se je dao on".)

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Musena-a, pričao nam je Vehb, pričao nam je Hišam od Muhameda, od Ma'beda, od Ebu Seida Hudrije rekao je:

Bili smo u (jednom) idenju (idenju, tj. pohodu, putovanju) našem, pa smo odsjeli. Pa je došla (jedna) djevojka pa je rekla:

"Zaista gospodin (tj. gospodar, poglavica našega) plemena je ujedan (od zmiije)."

(Doslovno riječ "selimun" znači zdrav, ali iz želje i slutnje na dobro - na ozdravljenje, upotrebljava se taj izraz za osobu ujedenu od zmiije. U ovom slučaju množina od "selimun" je "selma". A u slučaju kada "selimun" znači zdrav, onda je množina "sulemau".)

A zaista naši ljudi su odsutni, pa da li je od vas bajač (vračalac neko ko zna bajati, vraćati protiv ujeda zmijske)?" Pa je ustao sa njom (jedan) čovjek (od nas) što nismo bili (običaj da) sumnjičimo njega sa bakanja (zbog bakanja, vraćanja), pa je bajao njemu (tom poglavici). Pa je ozdravio (poglavica). Pa je zapovjedio za njega (njemu) sa trideset ovaca (tj. tome bajaču da se dadne trideset ovaca), i napojio je nas (poglavica) mlijekom. Pa pošto se je vratio (bajač), rekli smo njemu:

"Da li si bio (običaj da) lijepo izvodiš bakanje (odučavanje, odbranje protiv ujeda zmijske) ili si bio (običaj da) baješ?" Rekao je: "Nisam bajao (ni sa čim drugim) osim sa (surom) Ummul-Kitabom."

(A Ummul-kitabi je također naziv, ime sure Fatihe, prve sure u Kur'anu. Htio je da kaže ovo: Nisam ovome poglavici bajao na način kako to čine pagani i primitivni idolopoklonički bajači i vračevi, nego sam mu proučio Fatihu, molio sam se za njega Uzvišenom Allahu učeci Fatihu u kojoj se nalaze riječi: "..... ve Ijjake nesteinu - i Tebe, Bože, molimo za pomoć".)

Rekli smo: "Ne proizvodite (tj. Ne činite sa tim tako dobijenim ovcama ni jednu) stvar do (da) dođemo ili (da) pitamo (dok ne dođemo i ne pitamo) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio." Pa pošto smo došli Medini (u Medinu), spomenuli smo ga Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"A šta je bio (to što) dade znati njemu (što ga upozna) da je ona (ta sura) bakanje (tj. jedna molitva koja se može upotrebiti ondje gdje su pagani i idolopoklonici upotrebljavali bakanje i vraćanje). Razdijelite (te ovce), i udarite za mene sa dijelom (tj. i odredite i meni jedan dio)."

(S time je Muhamed a.s. htio da ih uvjeri da im nije haram, grijeh jesti meso od tih tako dobijenih ovaca, pa je rekao da i njemu odrede dio.)

A rekao je Ebu Mamer: Pričao nam je Abdul-Varis, pričao nam je Hišam, pričao nam je Muhamed, sin Sirina, pričao mi je Ma'bed, sin Sirina, od Ebu Seida Hudrije za ovo (tj. za ovaj hadis).

VRIJEDNOST EL-BEKARETA (SURE BEKARE)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvjestio nas je Šubete od Sulejmana, od Ibrahima, od Abdurahmana, od Ebu Mes'uda, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko je čitao sa (izvjesna) dva ajeta."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Sufjan od Mansura, od Ibrahima, od Abdurahmana, sina Jezida, od Ebu Mes'uda, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je čitao (tj. Ko je izvršio čitanje) sa (izvjesna) dva ajeta od kraja sure El-Bekarete (sure Bekare) u (jednoj, nekoj) noći, dostatna su njih dva bila njemu (tj. Ko pročita zadnja dva ajeta sure Bekare u jednoj noći, dosta su mu ta dva ajeta)."

A rekao je Usman, sin Hejsama: Pričao nam je Avf od Muhameda, sina Sirina, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Opunomoćio (tj. Postavio) je mene poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za čuvanje zekata ramazana (ramazanske milostinje, tj. sadakatul-fitra - milostinje mršenja), pa je došao meni (jedan) dolazač (došljak) pa je počeo (da) grabi (da uzima) od (te) hrane. Pa sam uzeo (tj. uhvatio) njega pa sam rekao: "Zaista podignuću svakako (tj. odvešću) tebe ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa je pričao (taj) hadis (ili: taj događaj). Pa je rekao: "Kada si odsjeo (tj. prišao) ka svojoj postelji, pa čitaj (tj. prouči, izgovori) ajet stolice (Njegove, tj. ajet u kojem se spominje Njegova stolica - a to će reći Božije prijestolje), neprestano će biti s tobom od Allaha (određen jedan) čuvar, i neće se približiti tebi (ni jedan) sotona (đavo) do (da) osvaneš (dok ne osvaneš)." I rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Istinit je bio tebi (Istinu ti je rekao), a on je (inače) lažov (veliki), to je (bio lično jedan) sotona (đavo što ti je to rekao)."

(A ajet zvani "ajeti kursija" je ajet u suri Bekare, pa je i spomenuto ovo ovdje da se i na osnovu toga pokaže i dokaže vrijednost te sure. A ovaj hadis je već spomenut u opširnijoj verziji u prethodnom tekstu u drugoj knjizi.)

GLAVA

vrijednosti (sure) El-Kehfa.

PRIČAO NAM JE Amr, sin Halida, pričao nam je Zuhejr, pričao nam je Ebu Ishak od Bera-a rekao je:

Bio je (jedan) čovjek (u takvom stanju jedanput da) čita suru El-Kehf, a ka njegovoj strani (tj. a do njega) je ždrijebac (pastuh) svezan sa dva konopca (sa dva užeta). Pa je poklopila (obuhvatila) njega naoblaka (oblak jedan), pa je počela (da) se približava i približava (ona - naoblaka tome čovjeku). I počeo je njegov konj (da) bježi. Pa pošto je osvanuo (osvanulo - sutradan), došao je Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je to spomenuo njemu. Pa je rekao (Muhamed a.s.):

"To je (izvjesna) spokojstvenost (spokojstvo, smirenost što) se je spustila sa Kur'anom (zbog Kur'ana)."

GLAVA

vrijednosti sure El-Feth.

PRIČAO NAM JE Ismail rekao je: pričao mi je Malik od Zejda, sina Eslema (Eslemovoga), od njegovoga oca (koji je bio oslobođeni rob Umera r.a.) da poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, išao je u nekom (od) svojih putovanja, a Umer, sin Hataba ide sa njim noću. Pa je pitao njega Umer o (nekoj) stvari (o nečemu), pa nije odgovorio njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Zatim je (ponovo) pitao njega, pa nije odgovorio njemu (pa mu nije odgovorio). Zatim je (opet) pitao njega, pa nije odgovorio njemu. Pa je rekao Umer:

"Izgubila te tvoja majka (Umere)!" (Umer to kaže sam sebi.) "Navaljivao si (Dosađivao si pitanjem) poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, tri puta (pitajući ga i u) svemu tome neće odgovoriti (ne odgovara) tebi." Rekao je Umer: Pa sam pokrenuo svoju

devu, čak sam bio ispred (tih) ljudi (toliko sam pobjegao daleko). I plašio sam se da siđe o meni (neki) Kur'an (tj. nešto što će se čitati u Kur'anu o meni). Pa nisam ostao (dugo, a već se je desilo) da sam čuo (nekakvoga) vikača (da) više. Rekao je: Pa sam rekao: Zaista već sam se plašio da bude sišao o meni (neki) Kur'an (ajet u vezi mene). Rekao je: Pa sam došao poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam pozdravio njega. Pa je (Muhamed a.s.) rekao:

"Zaista već se spustilo na mene (objavilo se meni) noćas (sinoć jedna) sura, zaista ona je draža (milija) k meni od (onoga svega prostora) što se je pojavilo (što se pojavljuje) na njemu (nad njim to) Sunce." Zatim je čitao (tu suru koja počinje sa riječima):

"Inna fetahna leke fethan mubinen (Zaista Mi smo osvojili za tebe osvajanje jasno, tj. Već smo odredili da ti damo jasnu pobjedu veliku)."

GLAVA

vrijednosti (sure) "Kul Huvellahu (Huvallahu) ehadun (Reci: On - Allah je jedan)."

O njemu (tj. O tome) je (pričala jedan hadis) Amreta (Amra) od Aiše, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Abdu-Rahmana, sina Abdullaha sina Abdurahmana sina Ebu Sa'sa'ata, od njegovoga oca, od Ebu Seida Hudrije da je (jedan) čovjek čuo (jednoga drugoga) čovjeka (da) čita (uči suru) "Kul Huvellahu (Huvallahu) ehadun.", (i) ponavlja nju (tj. ponavljjajući on nju mnogo puta). Pa pošto je osvanuo (dakle: sutradan), došao je ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je to spomenuo njemu, i kao da je (taj) čovjek brojio (tj. smatrao) malenom nju (tu suru), pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Tako mi (Allaha) koji je (Taj što je) moja duša u Njegovoj ruci zaista ona (ta sura) zaista se izjednačuje (sa) trećinom Kur'ana (tj. ravna je trećini Kur'ana)."

A povećao (dodao) je Ebu Mamer: Pričao nam je Ismail, sin Džafera, od Malika, sina Enesa, od Abdurahmana, sina Abdullaha sina Abdurahmana sina Ebu Sa'sa'ata, od njegovoga oca, od Ebu Seida Hudrije: izvijestio je mene moj brat (po majci) Katadete, sin Nu'mana, da je (jedan) čovjek ustao u vremenu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) čita od (te) zore (tj. u zoru, ili: u časovima od zore suru) "kul huvellahu ehadun.", (i ili a) ne povećava na nju (ništa više i ništa drugo). Pa pošto smo osvanuli, došao je (jedan) čovjek Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (i ispričao Muhamedu a.s.) slično njemu (tj. slično onome u prethodnom hadisu).

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš, pričao nam je Ibrahim i Dahhak Mešrikija od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, za svoje drugove (tj. svojim drugovima):

"Zar nemoćnim biva (tj. Zar ne može) jedan (od) vas da čita (da pročita) trećinu Kur'ana u (jednoj) noći?" Pa je teško bilo to (palo) na njih i rekli su: "Koji (od) nas to može, o poslaniče Allaha?" Pa je rekao: "Allahul-Vahidus-Samedu je trećina Kur'ana."

(A sve te tri riječi nalaze se u suri "Kul Huvellahu ehadun.". Allah je Uzvišeni Bog, a El-Vahidu je Jedini, a Es-Samedu je Namjeravani, tj. Onaj kome svako namjerava, kome se svako upravlja i obraća i bez koga se ne mogu zadovoljiti potrebe i postići želje.)

Rekao je Firebrija: Čuo sam Ebu Džafera Muhameda, sina Ebu Hatima, pisara Ebu Abdullaha (Buharije), rekao je Ebu Abdullah (Buharija): Od Ibrahima je (ovaj hadis) mursel (poslan, tj. "munkati": prekinutoga lanca ljudi koji ga prenose jer nije spomenuto ime ashaba), a od Dahhaka Mešrikije (hadis ovaj) je musned (povjeren, poduprt, tj. on je "muttesil": spojenoga lanca do samoga Muhameda a.s.).

(Ovdje Buharija upotrebljava izraz "mursel" za pojam "munkati", a "musned" za pojam "muttesil, muttasil". "Verrakun" je onaj koji prodaje listove, tj. knjige, ali taj izraz ovdje znači onaj ko se bavi listovima - "verekatun" je list - a to znači ko ih piše, prepisuje, a to je pisar.)

GLAVA

vrijednosti (sura koje imaju naziv) "el-muavvizata (el-muavvizat, a to su sure "Kul euzu bi Rabbil-feleki." i "Kul euzu bi Rabbin-nasi."

("El-muavvizatu" znači one koje daju utočišta, tj. sure u kojima se zapovjeda da se traži i moli Uzvišeni Allah za utočište i zaštitu od svakoga zla općenito i od nekih vrsta zla posebno.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ibnu Šihaba, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, bio kada se je razbolio, (bio je, bio bi običaja da) čita na svoju osobu sa "el-muavvizatom" i (da) puše.

(To jest: čitaše na sebe, nad sobom, sebi muavvizat i puhaše u svoje dlanove i onda dlanovima trljaše svoje tijelo. U muavvizat komentatori ubrajaju i suru "Kul Huvellahu ehadun.", pa muavvizat onda čine tri sure: "Kul Huvellahu....", "Kul euzu bi Rabbil-feleki." i "Kul euzu bi Rabbin-nasi.". U tome hadisu Aiša r.a. dalje veli:)

Pa pošto se je pojačao njegov bol, bila sam (običaja da ja) čitam (učim) na njega (nad njim), i (da) potirem (da trljam njega) sa njegovom rukom nadanjem njezinoga blagoslova (tj. zbog nade u njezin blagoslov).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Mufaddal, sin Fedaleta, od Ukajla, od Ibnu Šihaba, od Urveta, od Aiše da je (da bi) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio kada je odsjeo (tj. pristupio) ka svojoj postelji, (bio bi) skupio (sastavio) svoja dva dlana (svoje dvije šake), zatim je puhnuo u njih dva, pa je čitao (učio) u njih dva (sure) "Kul Huvellahu ehadun.", i "Kul euzu bi Rabbil-feleki." i "Kul euzu bi Rabbin-nasi.", zatim potare sa njima dvama (sa dvije šake) što je (tj. koliko je on) mogao (dohvatiti) od svoga tijela, (a) počinje (tj. počinjući on potiranje) sa njima dvama na svoju glavu, i svoje lice i što je bilo naprijed od njegovoga tijela, (i) čini (čineći on) to tri puta.

GLAVA

silaženja (izvjesnoga) spokojstva (spokojstvenosti, smirenosti) i (izvjesnih) anđela kod (tj. prilikom) čitanja Kur'ana

A rekao je Lejs: Pričao mi je Jezid, sin Hada, od Muhameda, sina Ibrahima, od Usejda, sina Hudajra, rekao je:

Dok on čita (u nekom dijelu) od (izvjesne) noći suru Bekarete, a njegov konj je svezan kod njega, kadli je kružila (ta) kobila (tj. kadli poče kružiti taj konj, odnosno kobila, jer je konj bio ženski konj, pa je zbog toga glagol "džalet" ženskoga roda - kadli iznenada kobila poče da kruži, trči)! Pa je ušutio (on Usejd, tj. prestao je učiti, čitati Kur'an), pa se umirila (smirila kobila). Pa je čitao, pa je kružila (ona njegova) kobila. Pa je ušutio, i umirila (smirila) se je (ona) kobila. Zatim je (opet, ponovo) čitao, pa je (ponovo) kružila (trčala ona) kobila. Pa je otišao. A bio je njegov sin Jahja blizu nje (tj. blizu one kobile), pa se uplašio da (ona) pogodi njega. Pa pošto je sebi povukao njega (sina), podigao je svoju glavu ka nebu (koje je bilo takvo da) čak ne vidi njega (neba). Pa pošto je osvanuo, pričao je (ispričao je to) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao njemu (Muhamed a.s. na to):

"Čitaj, o sine Hudajra! Čitaj, o sine Hudajra!" Rekao je: "Pa sam se uplašio, o poslanice Allaha, da (ona-kobila) satare (zgazi) Jahja-a, a bio je (na prostoru) od nje blizu (a bio je blizu nje). Pa sam podigao svoju glavu, pa sam otišao k njemu. Pa sam podigao svoju glavu ka nebu, pa kada li kao (izvjesni) hladnjak, u njemu su primjeri (izvjesnih) svjetiljki (tj. u njemu su kao izvjesne svjetiljke)! Pa sam izašao (s toga mjesta tako) čak (da) ne vidim njega (toga hladnjaka - riječ "zulletun" je u jeziku arapskom ženskoga roda, pa je zato i zamjenica koja se u originalnom tekstu odnosi na tu riječ, upotrebljena u ženskom rodu)." Rekao je (Muhamed a.s.):

"A znaš (li ti, sine Hudajrov) šta je to?" Rekao je: "Ne." Rekao je: "To su (izvjesni) anđeli (koji) su se približili zbog tvoga glasa. I da si čitao (bez prekidanja do jutra), zaista bi osvanuli (ti anđeli tako da) gledaju (izvjesni) ljudi k njima, ne sakrivaju se od njih (ne bi se ti anđeli sakrivali od tih izvjesnih ljudi, ili od svih ljudi)."

Rekao je Ibnul-Had: A pričao mi je ovaj hadis Abdullah, sin Habbaba, od Ebu Seida Hudrije, od Usejda, sina Hudajra.

GLAVA

(onoga) ko je rekao: Nije ostavio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (ništa drugo) osim (ono) što je između dvije strane (tj. korice njegove njegove - između prve i zadnje korice Mushafa, između prve i zadnje tvrde kože u koju je povezan Mushaf, zbirka, primjerak u kojoj, u kojem je ispisan Kur'an).

(Ovo se tumači na više načina, a jedan od tih načina je i ovo: Nije ništa od Kur'ana ispušteno ni izostavljeno, i sav Kur'an u potpunosti je ono što se nalazi ispisanu među koricama mushafa - knjige u kojoj je Kur'an u cijelosti ispisan, pa je laž ono što sekta rafidija tvrdi da je sakriveno od Kur'ana ono, onaj dio gdje je izričito pisalo da Alija r.a. treba biti imam poslije Muhameda a.s. i laž je to što oni tvrde da je to pisalo u vrijeme Muhamedove a.s. smrti u Kur'anu.)

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Sufjan od Abdulaziza, sina Rufej'a, rekao je:

Unišao sam ja i Šeddar, sin Makila na (ime posjete) Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice. Pa je rekao njemu (Ibnu Abbasu) Šeddar, sin Makila:

"Da li je ostavio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, od stvari (neke, tj. Je li ostavio išta)?" Rekao je: "Nije ostavio (ništa drugo) osim (ono) što je između (kur'anske,

mushafske, musafove) dvije strane." Rekao je: I unišili smo na (ime posjete, tj. da posjetimo) Muhameda, sina Hanefijjete, pa smo pitali njega, pa je rekao: "Nije ostavio (ništa drugo) osim (ono) što je između (musafove) dvije strane."

(Ibnu Abbas je stričević Alijin, i kao takav ne bi zatajio i sakrio nešto što daje prednost i pravo na hilafet Aliji. Muhamed, sin Hanefijjete je rođeni sin Alije od druge žene Alijine koju je vjenčao Alija poslije smrti Fatime r.a., a ta druga žena bila je iz plemena Benu Hanifete i zbog toga se naziva Hanefijja - Hanifović, Hanifovička, a ime joj je Havleta - Havla, kći Džafera. Za ovoga Alijinoga sina Muhameda upravo sekta rafidija tvrdi da njemu pripada hilafet - imamet - poslije Alije r.a. Da je išta postojalo od onoga što oni tvrde, znao bi, valjda, to ovaj Alijin sin i rekao bi to. I baš upravo što taj Alijin sin Muhamed i Ibnu Abbas kažu da nije Muhamed a.s. ništa drugo ostavio osim ono što se nalazi u mushafu, u zbirci koju je Usman poslao, to je najbolji dokaz da je laž ono što tvrde rafidije i njima slični. Lamut-ta'rif - određeni član "el" na riječi "deffetejni" znači dvije strane njega - izvjesnoga mushafa, a to znači mushafa koji je ispisan pod nadzorom i rukovođenjem Usmana r.a. i umnožen pa poslan u razne krajeve islamske države koja je u to vrijeme postojala.)

GLAVA

vrijednosti Kur'ana nad ostali (svaki) govor.

PRIČAO NAM JE Hudbete, sin Halida, Ebu Halid, pričao nam je Hemmam, pričao nam je Katadete, pričao nam je Enes, sin Malika, od Ebu Musa Eš'arije, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Primjer (onoga) koji čita Kur'an je kao (primjer izvjesnoga) limuna (ili, možda, narandže), njegov okus je lijep i njegov miris je lijep. A (onaj) koji ne čita (neće da čita) Kur'an je kao (primjer izvjesne) datule (hurme), njezin okus (ukus) je lijep, a nema mirisa za nju (tj. u nje). A primjer (izvjesnoga) pokvarenjaka (griješnika) koji čita Kur'an je kao primjer (izvjesnoga) šipa (šipka), njegov miris je lijep, a njegov okus (ukus) je gorak. A primjer (izvjesnoga) pokvarenjaka koji ne čita Kur'an je kao primjer kolokvinte, njezin okus (ukus) je gorak (i otrovan), i nema mirisa za nju (u nje nikakvoga)."

PRIČAO NAM JE Museded od Jahja-a, od Sufjana, pričao mi je Abdullah, sin Dinara rekao je: čuo sam Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da priča) od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Vaš rok u roku (onih) ko je prošao (koji su prošli) od (tih) naroda je samo kao što je (vrijeme) između molitve (toga) popodneva i zalaženja Sunca (između ikindije i akšama). I primjer vas i primjer Židova i kršćana je kao primjer (jednoga) čovjeka (što) je uzeo u rad (na rad neke) radnike, pa je rekao (njima tražeći ih da mu rade): "Ko će raditi meni ka polovini (tj. do polovine ovoga) dana na (tj. za) kirat (za karat) kirat (tj. po karat)?" Pa su radili Židovi. Pa je rekao: "Ko će raditi meni od polovine (ovoga) dana ka popodnevu (do popodneva)?" Pa su radili (ti) kršćani. Zatim vi radite od (toga) popodneva ka zalaženju (tj. do toga zalaženja Sunca) sa (tj. za) dva kirata dva kirata (tj. po dva karata). Rekli su: "Mi smo mnogobrojniji poslom (radom), a manji davanjem (a malobrojniji darom, tj. Zašto smo mi više radili, a manje dobili)?" Rekao je:

"Da li sam nasilje (nepravdu, oštećenje) učinio vama od vašega prava (obećanoga, ugovorenoga)?" Rekli su: "Ne." Rekao je: "Pa to je Moja dobrota (što) dajem nju kome sam htio (kome hoću, dajem veću nagradu za manji rad)."

GLAVA

(Muhamedove a.s.) oporuke sa knjigom (ili: za knjigu) Allaha, moćan je i veličajan je.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Malik, sin Migvela, pričao nam je Talhate rekao je: pitao sam Abdullaha, sina Ebu Evfa-a:

"Da li je oporučio (tj. Da li je ostavio testament, pismenu oporuku) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (u odnosu na svoje nasljedstvo)?" Pa je rekao (Abdullah): "Ne." Pa sam rekao: "Kako se je propisala na (te) ljude (ta) oporuka (što) se je njima zapovjedilo za nju, a nije oporučio (on-Muhamed a.s.)?" Rekao je: "Oporučio je sa knjigom Allaha (za knjigu Allaha da se nje držimo i da se po njoj ravnamo)."

GLAVA

(onoga) ko se nije obogatio (psihički, duševno) sa Kur'anom (ili: ko nije pjevao sa Kur'anom - a to će reći ko nije učio, čitao melodično, blagozvučno Kur'an) i (GLAVA) Njegovoga govora, uzvišen je: "I zar nije dosta bilo njima da smo Mi spustili na tebe (tj. tebi ovu) knjigu (koja) se čita na njih (čita se njima)....".

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra rekao je: pričao mi je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba rekao je: izvijestio me je Ebu Selemete, sin Abdurahmana, od Ebu Hurejreta da on govoraše (doslovno: da je bio-da-govori): rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nije slušao Allah (ni) za (jednu) stvar što je slušao za Vjerovijesnika (tj. Nije slušao Allah ništa kao Vjerovijesnika), pomilovao ga Allah i spasio, (u stanju, u vremenu kada) pjeva (uči) sa Kur'anom."

A rekao je (jedan) drug njemu (njegov, tj. drug Ebu Selemetov): Hoće (da rekne sa izrazom "jeteganna" značenje koje ima izraz) "jedžheru bihi" - oglašava se s njim (tj. glasno čita, uči njega - Kur'an lijepim glasom).

(Ezine je'zenu ezenen znači slušati, a ezine je'zenu iznen znači dozvoliti. Značenje "Allahovoga slušanja" je obilna nagrada Allahova za učenje Kur'ana.)

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan od Zuhrije, od Ebu Selemeta, sina Abdurahmana, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nije slušao Allah (ni) za (jednu) stvar što je slušao za Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da pjeva sa Kur'anom (ili: da se obogati sa Kur'anom)."

Rekao je Sufjan: Tumačenje njegovo je: "jestagni bihi" - obogati se sa njim (sa Kur'anom duhovno, duševno).

(To znači: Tumačenje izraza "jeteganna" je izraz: "jestagni bihi" - obogati se sa njim. Upravo na osnovu tumačenja ovoga izraza "jeteganna" jedni odobravaju, a jedni zabranjuju učenje, čitanje, recitovanje Kur'ana na način napjeva i melodija raznih vrsta. Samo i oni koji to

odobravaju, vele da čitanje Kur'ana na razne melodije ne smije dovesti do iskrivljenja riječi u tekstu Kur'ana, jer to povlači i promjenu značenja.)

GLAVA

(bezazlene) zavidnosti vlasniku Kur'ana.

("Hasedun" je zavidnost kada se želi da od nekoga ode neko dobro, a "gibtatun" i "eligtibatu" je takva zavidnost kada se ne želi da od posjednika i vlasnika nekoga dobra ode i prestane njegovo dobro, nego se samo želi da i ti, ili i mi imamo i dobijemo onakvo dobro kao i on što ima i posjeduje. To će se tako prevoditi sa izrazom bezazlena zavidnost.)

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije rekao je: pričao mi je Salim, sin Abdullaha, da je Abdullah, sin Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Nema zavidnosti osim na dvojicu: čovjek (što) je dao njemu Allah (Svoju) knjigu i (taj čovjek) je stajao s njom (s Božijom knjigom - Kur'anom u) časovima (te) noći, - i (drugo) čovjek (što) je dao njemu Allah imovinu, pa on milodari s njom (u) časovima noći i časovima dana."

("Eata" znači i dati, i darivati.)

PRIČAO NAM JE Alija, sin Ibrahima, pričao nam je Revh, pričao nam je Šubete od Sulejmana: čuo sam Zekvana (da priča) od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Nema zavidnosti osim u (pogledu stanja) dvojice: (prvo) čovjek (čovjeku što) je poučio njega Allah Kur'anu, pa on čita njega (u) časovima (dijelovima te) noći i časovima (toga) dana (dakle: u vrijeme, u časovima noći i dana), pa je čuo (pa ga čuje, pa čudne) njega susjed njegov pa je rekao (pa rekne): "Da sam ja (takav pa da) se meni dalo kao što se je dalo omsici (iksu ili tom-i-tom), pa (da) sam radio kao što radi (on), i (drugo) čovjek (čovjeku što) je dao njemu Allah imovinu, pa on uništava nju u pravo (izvjesno, tj. pa on troši tu imovinu u pravu svrhu), pa je rekao (jedan drugi) čovjek: "Da sam ja (takav da) se meni dalo kao što se dalo omsici (iksu, tom-i-tom), pa (da) sam radio kao što (on) radi."

GLAVA:

Najbolji (od) vas je (onaj) ko se naučio (poučio sebe) Kur'anu i poučavao je njega (njemu - tj. i drugo lice je poučavao Kur'anu, da i ono upozna Kur'an).

PRIČAO NAM JE Hadždžadž, sin Minhala, pričao nam je Šubete rekao je: izvijestio me je Alkamete, sin Mersedeta, čuo sam Sa'da, sina Ubejdeta, od Ebu Abdurahmana Sulemije, od Usmana, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Najbolji (od) vas je (onaj) ko se je poučio Kur'an i poučavao je njega (tj. i ko je učitelj koji poučava druga lica da znaju Kur'an)." Rekao je (Sa'd, sin Ubejdeta): A dao je čitati (tj. poučavao je druge čitanju) Ebu Abdurahman u zapovjedništvu (tj. u vrijeme vladanja) Usmana (baveći se on neprekidno poučavanjem čitanju), čak je bio Hadždžadž (došao na

upravu, a on se bavi poučavanjem - 38, ili 72 godine). Rekao je (Ebu Abdurahman): A to je (tj. taj hadis je uzrok) koji je posadio mene (na) ovo moje mjesto (tj. na mjesto sa kojega sam poučavao, podučavao čitanju Kur'ana druge).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Sufjan od Alkameta, sina Mersedata, od Ebu Abdurahmana Sulemije, od Usmana, sina Affana, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista najvrijedniji (od) vas je (onaj) ko se je poučio Kur'an i poučavao je njega (poučavao je njemu)."

PRIČAO NAM JE Amr, sin Avna, pričao nam je Hammad od Ebu Hazima, od Sehla, sina Sada, rekao je:

Došla je Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (jedna) žena pa je rekla (njemu): "Zaista ona je već poklonila svoju osobu (sebe, tj. poklonila je, poklanja sebe lično) Allahu i Njegovome poslaniku, pomilovao ga Allah i spasio." Pa je rekao (Muhamed a.s.):

"Nije za mene u (tim) ženama od potrebe (ništa, tj. Ja nemam nikakve potrebe za ženama)." Pa je rekao (jedan, neki) čovjek: "Spari (tj. Vjenčaj) meni nju." Rekao je: "Daj (Daruj) joj (neku) odjeću." Rekao je: "Neću naći (Ne nalazim-Nemam)." Rekao je: "Daj joj, i da (bude to makar jedan) prsten od željeza." Pa se razbolio (tj. ožalostio) zbog njega (zbog toga jer nije imao ništa). Pa je rekao (Muhamed a.s.): "Šta je sa tobom od Kur'ana?" Rekao je "Tako i tako (tj. to i to)." Rekao je: "Pa već sam spario (tj. vjenčao - a to će reći: vjenčavam) tebi nju sa (onim, tj. zbog onoga, zbog toga) što je sa tobom od Kur'ana."

(Ovaj hadis i slični njemu dolaziće još u tekstu, a naročito kada bude govora o hadisima koji govore o braku. U pogledu tumačenja ovoga hadisa i njemu sličnih po sadržaju razni mezhebi imaju svoje stavove i stanovišta u odnosu na propise o braku, ali u ovoj GLAVI se hadis navodi da se na osnovu njega takođe ukaže na vrijednost poučavanja i poznavanja Kur'ana.)

GLAVA

čitanja (Kur'ana) od leđa srca (čitačevoga, iza leđa srca, tj. čitanja bez gledanja u mushaf, musaf, knjigu - a će reći: čitanja, učenja napamet, naizust).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Jakub, sin Abdurahmana, od Ebu Hazima, od Sehla, sina Sa'da, da je (jedna) žena došla poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekla:

"O poslaniče Allaha! Došla sam zato (da) poklonim tebi svoju osobu (sebe)." Pa je gledao (pogledao) k njoj poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je penjao (tj. podizao svoj) pogled k njoj i upravljao ga je, zatim je spustio (oborio) svoju glavu. Pa pošto je vidjela (ona) žena da on nije dosudio o njoj (ni jednu) stvar (ništa, tj. da on nije donio nikakav sud o njoj), sjela je. Pa je ustao (jedan) čovjek od njegovih drugova pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Ako nije bila tebi u njoj (doslovno: sa njom, za njom nikakva) potreba, pa spari (vjenčaj) meni nju." Pa je rekao njemu:

"Da li je kod tebe od stvari (neke, tj. Imaš li ti išta da joj dadneš vjenčanoga dara)?" Pa je rekao: "Ne, tako mi Allaha, o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Odi k svojoj porodici, pa

gledaj, da li ćeš naći (neku) stvar (nešto)." Pa je otišao. Zatim se vratio pa je rekao: "Ne, tako mi Allaha, o poslanice Allaha! Nisam našao (ni jednu) stvar (ništa)." Rekao je: "Gledaj, i da (bi to bilo, bio makar jedan) prsten od željeza!" Pa je otišao. Zatim se vratio pa je rekao: "Ne, tako mi Allaha, o poslanice Allaha, i ni prsten od željeza (nisam našao), a ali ovo je moj pokrivač (tijela, moja donja odjeća)." Rekao je Sehl: Nije za njega ogrtač (postojao, tj. On nije imao nikakvoga ogrtača). "Pa za nju polovina njega (tj. nastavio je dalje onaj čovjek: Pa njoj dajem polovinu svoga pokrivača, svoje donje odjeće kao vjenčani dar)." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Šta (da) napraviš sa svojim pokrivačem? (To jest: Što da činiš to sa svojim pokrivačem da ga cijepaš na dvoje?) Ako si obukao njega (ti), nije bilo (tj. neće biti) na njoj od njega (ni jedna) stvar (ništa). A ako je obukla njega (ona), nije bilo (neće biti) na tebi (ni jedna) stvar (ništa)." Pa je sjeo (onaj) čovjek čak (da) se je oduljilo njegovo sjedenje (dugo je sjedio). Zatim je ustao. Pa je vidio njega poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (kao) okretača leđa (tj. da je on okrenuo leđa, a to znači: da on odlazi). Pa je zapovjedio za njega, pa se je pozvao (nazad). Pa pošto je došao, rekao je (Muhamed a.s. njemu):

"Šta je to sa tobom od Kur'ana?" Rekao je: "Sa mnom je sura kao ta (tj. sura ta), i sura kao ta i sura kao ta." Brojio je njih (sure). Rekao je: "Da li čitaš njih od leđa svoga srca (tj. napamet, naizust, bez gledanja u mushaf)?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Idi, pa već sam dao u posjed (tj. u brak - a to će reći: vjenčajem) tebi nju sa (tj. zbog onoga) što je sa tobom od Kur'ana. (Tj. s toga, zbog toga što te sure znaš napamet - što ih čitaš sa leđa svoga srca, a ne sa leđa papira, sa površine papira.)"

GLAVA

traženja spominjanja Kur'ana (tj. sjećanja na Kur'an) i međusobnoga ugovora (sa) njim (tj. i obnavljanja ugovora sa Kur'anom, a to znači: i redovnoga i stalnoga čitanja Kur'ana).

(Riječ u tekstu "istizkar" može da znači i traženje podsjećanja, pa bi prevod mogao da glasi: GLAVA traženja podsjećanja na Kur'an. Neki kažu da "istizkarun" ovdje nije od "zikrun", nego od "zukrun", a "zukrun" znači podsjećanje, i znači i to kada čovjek sveže končić na prst da ga to na nešto podsjeti. A riječ "teahud" neki tumače kao pamćenje, učenje napamet. Neki to opet tumače i ponavljanje, obnavljanje.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Nafi-a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Primjer vlasnika (posjednika) Kur'ana je samo kao primjer vlasnika (izvjesne) ukolinčene deve (deve koja je svezana užetom u koljenu, za koljeno). Ako je ugovarao na nju (tj. Ako je vezao nju užetom kao što se ljudi međusobno vežu, obavezuju ugovorom), držao je nju (zadržao je nju kod sebe, zadržao je ko sebe). A ako je pustio nju (iz užeta), otišla je (otiče)."

(I hafiz ako stalno ne obnavlja Kur'an, ode mu iz sjećanja, tj. zaboravi ga.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ar'areta, pričao nam je Šubete od Mansura, od Ebu Vaila, od Abdullaha (Mes'udovoga), rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Loše je (to) što za jednoga (od) njih (što se jednom od njih desi) da govori: "Zaboravio sam ajet taj i taj!" Nego dalo mu se je zaboraviti (tj. Nije on zaboravio, nego se je njemu dalo zaboraviti). I tražite spominjanje (podsjećanje i ponavljanje) Kur'ana, pa (jer) zaista on je žešći rastavljanjem iz prsa (tih) ljudi od (izvjesnih, ili od tih) deva (tj. jače bježi Kur'an iz pamćenja hafiza nego deva od svojih vlasnika kada se ne čuvaju i ne vežu)."

PRIČAO NAM JE Usman, pričao nam je Džerir od Mansura slično njemu (slično ovome hadisu što je sada naveden). Slijedio je njega (Muhameda, sina Ar'areta) Bišr od Ibnul-Mubareka, od Šubeta. A slijedio je njega (Muhameda, sina Ar'areta još i) Ibnu Džurejdž od Abdeta, od Šekika: čuo sam Abdullaha (Mes'udovoga), čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

(Ima više tumačenja u vezi sa izrazom "bel nussije: Nego dalo se je njemu zaboraviti". Ovdje ćemo navesti samo jedno tumačenje "Nego kaznio se je zaboravljanjem zbog rijetkoga ponavljanja". Ostala tumačenja neće se navoditi jer to umnožava i povećava obim prevoda.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ala-a, pričao nam je Ebu Usamete od Burejda, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Sklapajte međusobno ugovor (sa) Kur'anom (Ili: Obavezujte se sa Kur'anom, tj. Obnavljajte veze sa Kur'anom)! Pa tako mi (Allaha) koji (je taj što) je moja duša u Njegovoj ruci, zaista on je žešći rastavljanjem od (tih) deva u svojim užetima (kada su svezane)."

GLAVA

čitanja (Kur'ana) na (toj) jahalici (životinji za jahanje, za jašenje).

PRIČAO NAM JE Hadžadž, sin Minhala, pričao nam je Šubete rekao je: izvijestio me je Ebu Ijas rekao je: čuo sam Abdullaha, sina Mugaffela, rekao je:

Vidio sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (na) dan osvojenja (oslobođenja) Meke, a on čita na svojoj samarici (tj. devi) suru El-Feth (tj. suru koja počinje sa riječima: "Inna fetahna leke...").

GLAVA

poučavanja (izvjesne) djece Kur'an (Kur'ana).

PRIČAO MI JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Avanete, od Ebu Bišra, od Seida, sina Džubejra, rekao je:

"Zaista (onaj dio Kur'ana) koji (je taj što) zovete njega El-mufessal, on je el-muhkem (učvršćen, tj. punovažan, u njemu nema dokidanja, ukidanja, derogacije)." Rekao je (dalje Seid, sin Džubejra): A rekao je Ibnu Abas (ovo):

Preminuo je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a ja sam sin deset godina (tj. a ja imam deset godina starosti) i već sam čitao el-muhkem (tada).

(El-muhkem, ili El-mufessal je dio Kur'ana od sure El-hudžurat do kraja mushafa, musafa.)

PRIČAO NAM JE Jakub, sin Ibrahima, pričao nam je Hušejm, izvijestion nas je Ebu Bišr od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice:

Sakupio sam el-Muhkem u vremenu (za vrijeme) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam rekao njemu (pitao sam ga): "A šta je "el-muhkem"?" Rekao je (Odgovorio mi je): "El-mufessal"."

GLAVA

zaboravljanja Kur'ana, i da li (da) govori (čovjek): zaboravio sam ajet taj i taj, i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "Daćemo čitati tebi, pa nećeš zaboraviti (ništa drugo). Osim (Izuzev što ćeš zaboraviti ono) što je htio Allah....".

PRIČAO NAM JE Rebi', sin Jahja-a, pričao nam je Zaidete, pričao nam je Hišam od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Čuo je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jednoga) čovjeka (da) čita u Bogomolji, pa je rekao (Muhamed a.s.):

"Pomilovao ga Allah! Zaista već je napomenuo mene (podsjetio je mene) toliko i toliko ajeta (ili: taj i taj ajet) iz sure takve (tj. iz sure te)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ubejda sina Mejmuna, pričao nam je Isa od Hišama i rekao je:

".... oborio sam njih iz sure takve (iz sure te, tj. bio sam dao pasti, dao sam da padnu u zaborav ti ajeti iz te sure)."

Slijedio je njega (Muhameda, sina Ubejda) Alija, sin Mushira, i Abdete od Hišama.

(Napominje se još jednom to da u većini slučajeva gdje se god u arapskom tekstu nalazi riječ "mesdžid" sa određenim članom "el", dakle gdje god stoji "el-mesdžid", tu se misli na bogomolju - džamiju - Muhameda a.s. u Medini, pa će se u tom slučaju riječ bogomolja pisati sa velikim početnim slovom prilikom prevoda riječi el-mesdžid da bi se tako bez objašnjavanja znalo o kojoj se bogomolji radi. To je već učinjeno u navedenom hadisu.)

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Ebu Redža-a, pričao nam je Ebu Usamete od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, od Aiše rekla je:

Čuo je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednoga) čovjeka (da) čita u (jednoj) suri (jednu, neku suru) u (izvjesnoj) noći, pa je rekao:

"Pomilovao ga Allah! Zaista već je napomenuo meni ajet taj i taj, bio sam (u prilici, u stanju da) se je meni dalo zaboraviti njega iz sure te i te."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Sufjan od Mansura, od Ebu Vaila, od Abdullaha (Mes'udovoga) rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Loše je (to) što za jednoga (od) njih (što se dogodi) da govori: "Zaboravio sam ajet taj i taj. Nego se je njemu dalo zaboraviti (dalo se da on zaboravi)."

GLAVA

(onoga) ko nije vidio (nikakve) štete da govori (da rekne čovjek): "Sura El-Bekarete (Sura Bekara) i sura ta i ta."

(To je mišljenje suprotno onome koje kaže da treba reći: Sura u kojoj se spominje el-bekaretu, i sura u kojoj se spominje Ali Imran itd.)

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš, pričao mi je Ibrahim od Alkameta i Abdurahmana, sina Jezida, od Ebu Mes'uda Ensarije rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Dva ajeta od kraja (od zadnjega dijela) sure El-Bekarete (su tako vrijedna i sadržajna da je u takvome stanju i položaju svaki onaj) ko je čitao sa njima dvama (ko čita, uči, prouči, pročita ta dva ajeta) u (jednoj) noći (da) su njih dva bila dostatna (dovoljna) njemu (dosta su mu ili dovoljna su mu ta dva ajeta)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije rekao je: izvijestio me je Urvete, sin Zubejra, o hadisu Misvera, sina Mahremeta, i Abdurahmana, sina Karije, da su njih dvojica čula Umera, sina Hattaba, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Čuo sam Hišama, sina Hakima sina Hizama, (da) čita suru El-Furkan u životu (za života) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam sebi slušao za njegovo čitanje (tj. Pa sam se zainteresovao, zanimao, slušao njegovo čitanje pažljivo), pa kada li on čita nju na oblike (na neke načine) mnoge (što na njih) nije dao čitati meni nju poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. nisam čuo da tu suru čita, uči Muhamed a.s. na te oblike, načine)! Pa sam bio skoro (bio sam blizu da) skočim njemu (tj. da skočim na njega) u (toj) molitvi. Pa sam iščekivao (pričekao) njega dok je pozdravio (u znak završetka molitve, namaza; dok završi on molitvu; dok preda selam). Pa sam uzeo njega za odjeću na prsima (tj. Ščepao sam ga za prsa) pa sam rekao:

"Ko je dao čitati tebi ovo suru (Ko ti je čitao suru) koju sam čuo (od) tebe (da) čitaš?" Rekao je: "Dao je čitati meni nju poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa sam rekao njemu: "Slagao si (Lažeš). Pa tako mi Allaha zaista poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zaista on (lično) dao je čitati meni ovu suru koju sam čuo tebe (da je čitaš maločas)." Pa sam otišao sa njim (tj. Odveo sam ga) ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (i) vodim ga (tj. vodeći ja njega). Pa sam rekao:

"O poslaniče Allaha! Zaista ja sam čuo ovoga (da) čita suru El-Furkan na (neke) oblike (načine što na njih) nisi dao čitati meni nju (tu suru), a zaista ti si dao čitati meni suru El-Furkan (dakle: a već si mi čitao tu suru onako kako sam je već čuo od tebe)." Pa je rekao:

"O Hišame! Čitaj nju (tu suru)." Pa je čitao nju (onim) čitanjem koje sam čuo njega (da ga on čita). Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Evo kao to (tj. Tako; ovako) se je spustila (ova sura)." Zatim je rekao:

"Čitaj, o Umere!" Pa sam čitao nju (čitanjem) kojim je dao čitati meni nju. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Evo kao to (tj. Tako) se je spustila (takođe)." Zatim je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista Kur'an se spustio na sedam oblika (načina), pa čitajte što se je olakšalo (tj. pa čitajte na onaj oblik koji vam je lak, lagan od toga broja oblika i načina)."

PRIČAO NAM JE Bišr, sin Adema, izvijestio nas je Alija, sin Mushira, izvijestio nas je Hišam od svoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Čuo je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (nekoga, jednoga) čitača (da) čita od (tj. u izvjesnoj) noći u Bogomolji, pa je rekao:

"Pomilovao ga Allah! Zaista već je napomenuo meni toliko i toliko ajeta (ili: taj i taj ajet što) sam oborio njih (tj. što sam ih dao da mi padnu u zaborav, da mi padnu iz vida) iz sure te i te."

GLAVA

razgovjetnosti (razboritosti) u (tom) čitanju (tako da se jasno istakne svako slovo: i vokal i konsonant), i (GLAVA) Njegovoga govora, uzvišen je: "... i razgovijeti (tj. i čitaj razgovjetno, razborito, jasno) Kur'an razgovjetnošću.", i Njegovoga govora: "I Kur'an, rastavili smo ga zato (da) čitaš njega na (te) ljude (tj. tim ljudima) na (jednom) boravku....", i (GLAVA onoga) što se mrzi (tj. što se smatra ružnim) da se sjecka (Kur'an) kao sjeckanje (te) pjesme.

(To znači: Kur'an se čita jasno i polako u obliku ozbiljnoga pjevanja-učenja, a ne čita se brzo i u obliku skandiranja kao pjesma kada se skandira.)

"Fiha jufreku....", je: "jufessalu" (rastavlja se, tj. "U njoj - U toj noći - rastavlja se...."). Rekao je Ibnu Abas: "... feraknahu....", je: "fessalnahu" (rastavili smo ga).

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Mehdiya, sin Mejmuna, pričao nam je Vasil od Ebu Vaila, od Abdullaha (Mesudovoga), rekao je:

Poranili smo na Abdullaha (tj. ka Abdullahu Mes'udovom). Pa je rekao (jedan) čovjek: "Pročitao sam (cijeli) el-mufessal sinoć." Pa je rekao: "Sjeckanje kao sjeckanje (te, izvjesne) pjesme. (To jest: Učio si, čitao si brzo bez razmišljanja.) I zaista ja zaista pamtim (te) vršnjake (tj. sure jednake dužine) koje (su te što) čitaše s njima (tj. bio je običaja da čita njih)

Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, osamnaest sura iz el-mufessala i dvije sure iz obitelji Hamima (tj. iz obitelji, iz grupe sura koje imaju zajedničko ime Hamim - Ha Mim).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Džerir od Musa-a, sina Ebu Aišeta (Ebu Aišetovoga), od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, o Njegovom govoru "Ne pokreći s njim svoj jezik zato (da ti) žuriš s njim.", rekao je:

Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio kada je (kada bi) sišao na njega (njemu) Džibril sa (Allahovom) objavom, (bio je, tj. bio bi imao, imao bi neke promjene u držanju i ponašanju) i bio je od (toga jedan dio i to; bio je i takvog običaja) što pokreće s njim (s objavlivanjem, tj. za vrijeme samoga primanja objave) svoj jezik i svoje dvije usne, pa se zažesti na njega, (tj. pa mu to pravi teškoću), i bilo je (to takvo stanje da) se pozna od njega (tj. i prepoznavaše se to na njemu). Pa je spustio Allah (onaj) ajet koji je u (suri) "La uksimu bi jevmil-kijameti.", (a to je ajet koji u prevodu glasi):

"Ne pokreći sa njim svoj jezik zato (da) žuriš sa njim. Zaista na Nas je njegovo sakupljanje i njegovo čitanje." (A to znači): Pa zaista na Nas je da sakupimo njega u tvoja prsa i njegovo čitanje. "Pa kada smo čitali njega, pa slijedi njegovo čitanje.", je: Pa kada spuštamo njega, pa slušaj. "Zatim zaista na Nas je njegovo objašnjenje." Rekao je: Zaista na Nas je da objašnjavamo njega sa tvojim jezikom. Rekao je: I bio je, kada je došao njemu Džibril, šutio (tj. bio bi šutio, šutio bi). Pa kada je (kada bi) otišao, čitao je njega kao što je obećao njemu Allah.

GLAVA

oduljivanja (toga) čitanja (tj. potrebnoga otezanja dugih samoglasnika).

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Džerir, sin Hazima, Ezdija, pričao nam je Katadete rekao je: pitao sam Enesa, sina Malika, o čitanju Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

Bio je (običaja da) oduljiva oduljivanjem (tj. Oduljivaše on oduljivanjem - a to će reći: prilično dugo je izgovarao duge vokale, samoglasnike).

PRIČAO NAM JE Amr, sin Asima, pričao nam je Hemmam od Katadeta rekao je: Pitao se (Upitan) je Enes kako (tj. kakvo) je bilo čitanje Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

Bilo je oduljivanje. Zatim je pročitao (tj. izgovorio je izraz, rečenicu) "Bismillahir-rahmanir-rehimi.", oduljiva (oduljivaše) sa "Bismillahi" (tj. oduljivajući on slog "la", učeći on dulje slog "la" u izrazu "Bismillahi"), i oduljuje sa "Er-Rahmani" (učeći dugo slog "ma") i oduljuje sa "Er-Rahimi" (učeći dugo slog "hi").

GLAVA

(izvjesnoga) ponavljanja (glasa "a" tri puta prilikom čitanja - a to znači kao neki refren, pripjev u kojem se glas u grlu potresa, titra izgovarajući a a a).

PRIČAO NAM JE Adem, sin Ebu Ijasa, pričao nam je Šubete, pričao nam je Ebu Ijas rekao je: čuo sam Abdullaha, sina Mugaffela, rekao je:

Vidio sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) čita, a on je na svojoj devi - ili svome devcu - i ona ide sa njim, a on čita (uči) suru El-Feth, ili od (iz) sure El-Feth čitanjem mekim (nježnim) i on ponavlja (tresućim glasom vičući a a a).

GLAVA

ljepote (izvjesnoga) glasa sa (izvjesnim) čitanjem.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Halefa, Ebu Bekr, pričao nam je Ebu Jahja Himmanija, pričao nam je Burejd, sin Abdullaha sina sina Ebu Burdeta, od njegovoga djeda Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao njemu:

"O Ebu Musa! Zaista već se je tebi dala (jedna) svirala od svirala (obitelji) Davuda (tj. darovao se tebi lijep glas tvoga grla kao što je bio darovan lijep glas grla porodici Davudovoj, odnosno samom Davudu a.s., Davidu).

GLAVA

(onoga) ko je volio (želio) da sebi sluša Kur'an (da sluša Kur'an) od (nekoga drugoga) osim njega (tj. osim sebe).

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa sina Gijasa, pričao nam je moj otac od Aameša, pričao mi je Ibrahim od Abideta, od Abdullaha (Mes'udovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je meni Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Čitaj na mene (tj. meni) Kur'an!" Rekao sam: "Zar (da) čitam (ja) na tebe (tebi), a na tebe (a tebi) se je spustio (objavio)?" Rekao je:

"Zaista ja volim (želim) da čujem (da slušam) njega od (nekoga drugoga) osim mene (osim sebe)."

GLAVA

govora (izvjesnoga) poučavaoca čitanja (izvjesnom) čitaču: "Dosta ti je!" ("Dosta!").

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Sufjan od Aameša, od Ibrahima, od Abideta, od Abdullaha, sina Mes'uda, rekao je: rekao je meni Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Čitaj na mene (Čitaj meni; Čitaj mi)!" Rekao sam: "O poslaniče Allaha! Zar (da ja) čitam na tebe, a na tebe (tebi) se je spustio?" Rekao je: "Da." Pa sam čitao suru En-Nisau (Nisa') dok sam došao ka ovome ajetu:

"Pa kako (će se onda osjećati nevjernici i grijешnici) kada smo došli (tj. kada dođemo) od svakoga naroda sa (jednim) svjedokom, a došli smo (a dođemo) s tobom na ove (kao jednim) svjedokom?". Rekao je: "Dosta ti je (Dosta) sada!" Pa sam se obazreo k njemu, pa kada li njegova (a njegova) dva oka suze (liju, tj. prolijevaju suze).

GLAVA:

U koliko (vremena jedan čitač da) pročita (cijeli) Kur'an?

A govor Allaha, uzvišen je: "... pa čitajte (ono) što se je olakšalo od njega (tj. što vam je lako, što vam nije teško)..." (ne postavlja nikakve granice u vremenu).

PRIČAO NAM JE Alija, pričao nam je Sufjan: rekao je meni Ibnu Šubrumete:

Gledao (tj. Promatrao) sam koliko je dosta (dostatno izvjesnom) čovjeku od Kur'ana, pa nisam našao (ni jedne) sure manje od tri ajeta, pa sam rekao: Ne treba (ni) za jednoga (muslimana, tj. Ne treba ni jednome muslimanu, nikome) da čita manje od tri ajeta.

Rekao je Alija: Pričao nam je Sufjan, izvijestio nas je Mansur od Ibrahima, od Abdurahmana, sina Jezida, izvijestio je njega Alkamete od Ebu Mes'uda, a sreo sam ga, a on ophodi Ka'bu, pa je spomenuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (i govor Muhameda a.s. da je on rekao) da (onaj) ko je pročitao sa dva ajeta (tj. ko pročita dva ajeta) od kraja (krajnja, zadnja, posljednja; od zadnjega dijela) sure El-Bekare u (jednoj, nekoj) noći, bila su dosta (tj. dosta su) njih dva njemu.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Avanete, od Mugireta, od Mudžahida, od Abdullaha, sina Amra, rekao je:

Vjenčao je meni moj otac (jednu) ženu plemićku. Pa ispitivaše (pregledaše, tj. posjećivaše on - otac) svoju snahu, pa pita nju o njezinome mužu. Pa (ona) govori: "Divaj je (taj) čovjek od čovjeka (od ljudi)! Nije pokazao nama postelje (ni jedne još) i nije istraživao nama zastora (ili zastrte, pokrivenne stvari) otkada smo došli njemu. Pa pošto se oduljilo to na njega (tj. njemu), spomenuo je (to) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao (Muhamed a.s.):

"Sretni (tj. Sastavi) me sa njim." Pa sam sreo njega poslije, pa je (on) rekao: "Kako postiš?" Rekao je: "Svaki dan." Rekao je: "A kako svršavaš (završavaš čitanje cijeloga Kur'ana)?" Rekao je: "Svaku noć (pročitam cijeli Kur'an)." Rekao je (Muhamed a.s.):

"Posti u svakom mjesecu tri (dana), i čitaj (tj. pročitaj cijeli) Kur'an u svakom mjesecu (jedanput samo)." Rekao je (Abdullah, sin Amra): Rekao sam: "Mogu (ja i) više od toga." Rekao je: "Posti tri danu u sedmici."

(Doslovno: Posti tri dana u petku. Arapi imenom petka nazivaju sedmicu kao što se u nas imenom nedjelje naziva sedmica. U nas se rekne nedjelja dana, nedjelju dana, a u njih petak dana.)

Rekao je: Rekao sam: "Mogu više od toga." Rekao je: "Mrsi dva dana, pa posti dan." Rekao je: Rekao sam: "Mogu (ja) više od toga." Rekao je: "Posti najvrijedniji post (najvrijedniji način od posta, najvrijedniji način posta) post Davuda: postenje dana (post jednoga dana), i mršenje dana (jednoga)." (Dakle: posti se svaki drugi dan.) "I čitaj (tj. I pročitaj cijeli Kur'an) u svakih sedam noći (tj. dana samo) jedanput (jednom)." Pa da sam ja primio dopuštenje (tj. olakšicu) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. Kamo sreće da sam to prihvatio)! A to je (zbog toga što se dogodilo poslije) da sam ja ostario i oslabio sam (iznemogao sam).

Pa je bio (običaja da) čita (tj. Pa čitaše Abdullah, sin Amra, u starosti) na nekoga (nekome od) svoje porodice (tu) sedminu od Kur'ana u (izvjesnom) danu, i (taj dio što) čita

njega, izlaže (izloži, presluša) njega (u jednom dijelu) od (toga) dana zato (da) bude lakši (lakše) na njega u toj noći (u toj izvjesnoj noći). A kada je htio da se ojača (da ojača), mrsio je (po nekoliko) dana, i brojio je (koliko je dana mrsio-koliko dana nije postio), i postio je slično njima (tj. toliko isto dana bi postio koliko je bio dana mrsio zbog) neugodnosti da ostavi (on jednu) stvar (što) se je rastavio (sa) Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, na njoj (tj. jer mu je bilo ružno, neugodno da napusti jedan lijepi postupak svoj koji je vršio za živoga Muhameda a.s., za vrijeme života Muhameda a.s., prije smrti Muhameda a.s.).

Rekao je Ebu Abdullah (Buharija): A rekao je neki (od) njih (tj. neki od pripovjedača ovoga hadisa u svome pričanju ovoga hadisa):

"... u tri (noći, dana ti pročitaj Kur'an).....", i (neki je rekao:) "u pet (dana, noći pročitaj Kur'an)." A najviše njih je (složilo se) na sedam (tj. da je Muhamed a.s. rekao da u sedam, za sedam noći, dana pročita cijeli Kur'an).

PRIČAO NAM JE Sa'd, sin Hafsa, pričao nam je Šejban od Jahja-a, od Muhameda, sina Abdurahmana, od Ebu Selemeta, od Abdullaha, sina Amra, rekao je: rekao je meni Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"U koliko čitaš Kur'an (tj. Za koliko vremena pročitaš ti cijeli Kur'an)?"

PRIČAO MI JE Ishak, izvijestio nas je Ubejdulah, sin Musa-a, od Šejbana, od Jahja-a, od Muhameda, sina Abdurahmana, slobodnjaka Zuhretovića, od Ebu Selemeta. Rekao je (već spomenuti Jahja): A mislim mene (tj. A mislim sebe da sam čuo; A mislim da sam čuo....). Rekao je (nakon što se je sigurno sjetio): Čuo sam ja od Ebu Selemeta, od Abdullaha, sina Amra, rekao je: rekao je meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pročitaj Kur'an u mjesecu (za mjesec dana)." Rekao sam: "Zaista ja nalazim snagu." Dok je rekao (najzad): "Pa pročitaj njega u sedam (noći, tj. dana), i ne povećavaj na to (tj. i ne pročitaj ga povećavajući vremensku kratkoću - a to će reći: za manje od sedam dana ne moj da ga pročitaš iako to možeš)."

GLAVA

(izvjesnoga) plakanja (plača) kod čitanja Kur'ana.

PRIČAO NAM JE Sadekate, izvijestio nas je Jahja od Sufjana, od Sulejmana, od Ibrahima, od Abideta, od Abdullaha (Mesudovoga). Rekao je Jahja:

Neki (dio ovoga) hadisa je od Amra, sina Murreta. Rekao je meni (to veli Abdullah Mesudov) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Museded od Jahja-a, od Sufjana, od Aameša, od Ibrahima, od Abideta, od Abdullaha (Mesudovoga). Rekao je Aameš:

A neki (dio) hadisa je (takav da je njega) pričao meni Amr, sin Murreta, od Ibrahima, od njegovoga oca (ili: i od njegovoga oca - a veli se da to znači od oca Sufjanovoga koji je imao ime Seid, sin Mesruka), od Ebu Duha-a, od Abdullaha (Mesudovoga) rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Čitaj na mene (tj. Čitaj mi)!" Rekao je: Rekao sam: "Zar (da) čitam na tebe, a na tebe se je spustio?" Rekao je: "Zaista ja želim (strastveno) da čujem njega od (nekoga) osim mene (osim sebe)." Rekao je: Pa sam čitao (suru) Nisa'. Te kada sam dopro (do ajeta):

"Pa kako kada smo došli (dođemo) od svakoga naroda sa (jednim) svjedokom, i došli smo (i dođemo) s tobom na ove (kao) svjedokom?", rekao je meni: "Otkloni se!" Ili (je rekao): "Uzdrži se!" (To jest: "Prestani!"). Pa sam vidio njegova (dva oka da) suze (da liju suze).

PRIČAO NAM JE Kajs, sin Hafsa, pričao nam je Abdulvahid, pričao nam je Aameš od Ibrahima, od Abideta Selemanije, od Abdullaha (Mesudovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je meni Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Čitaj na mene!" Rekao sam: "Zar (da) čitam na tebe, a na tebe se je spustio?" Rekao je: "Zaista ja volim da čujem njega od (nekoga drugoga) osim mene (osim sebe)."

GLAVA

(onoga) ko se je dvoličio sa čitanjem Kur'ana (tj. ko je čitao Kur'an zbog toga da ga neko od ljudi vidi, ko ga je čitao iz licemjerstva), ili se je hranio s njim (ili je čitao Kur'an da bi dobio neko jelo za njega) ili se je ponosio s njim.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvijestio nas je Sufjan, pričao nam je Aameš od Hajsemeta, od Suvejda, sina Gafeleta, rekao je: rekao je Alija: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Doći će u kraju (u zadnjem dijelu toga) vremena (jedni) ljudi, novih (svojih) zuba (ili: mladih svojih godina), maloumnih (svojih) pameti (umova, razumnosti), govore od najboljega govora (toga) svijeta (tj. toga ljudstva, ljudi), (a) izlaze (izlaziće) iz Islama kao što izlazi (tj. prođe ta) strijela iz pogođene (ustrijeljene, prostrijeljene) životinje, (i) neće proći (ne prolazi) njihovo vjerovanje njihova grla (grkljane, tj. sa jezika nije sišlo u srce njihovo vjerovanje), pa gdje god ste sreli (tj. gdje god sretnete) njih, pa ubijajte ih, pa (tj. jer) zaista ubijanje njih je nagrada za (onoga) ko je ubio njih (nagrađen će biti na) sudnjem danu."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Jahja-a, sina Seida, od Muhameda, sina Ibrahima sina Harisa, Tejmije, od Ebu Selemeta, sina Abdurahmana, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, da je on rekao: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Izaći će u vas (tj. Pojaviće se među vama jedni takvi) ljudi (da) ćete ponižavati (omalovažavati vi) vašu (tj. svoju) molitvu sa njihovom molitvom, i vaš (svoj) post sa njihovim postom i vaš (svoj) rad sa njihovim radom. I čitaće (oni) Kur'an (ali to njihovo čitanje) neće prelaziti njihova grla (grkljane). Izlaziće (oni) iz (ove) vjere kao što izlazi (ta) strijela iz pogođene (prostrijeljene) životinje (ulovljene životinje). Gleda (lovac koji je gađao - gleda) u (njezin) oštrac pa ne vidi (ni jednu) stvar, i gleda u (tu) strijelu (tj. u sredinu strijele) pa ne vidi (ni jednu) stvar (ništa), i gleda u (njezina) pera pa ne vidi (ni tu ni jednu) stvar (tj. ništa ne vidi od tog pogodka, nikakvoga traga na cijeloj strijeli ne vidi)."

A sumnja (jedan od pripovjedača) u procijepu (u rascijepljenom dijelu strijele, tj. u zadnjem dijelu strijele je li lovac vidio išta, ili: o procijepu je li u hadisu rečeno išta).

(Kao što strijela koja prođe kroz pogođenu životinju tako brzo da se na strijeli ne vidi nikakav trag koji pokazuje da je prošla kroz ubijenu životinju, tako i licemjerni čitači Kur'ana brzo

izađu iz vjere Islama da se na njima ne može vidjeti trag nikakav, ikakav da su ikada i bili u Islamu jer ne čine nikakvih dobrih djela koja se u Kur'anu preporučuju. Riječ "el-fuku" znači dio strijele suprotan od vrha strijele, i na tom dijelu se nalazi rascijepljeni dio u koji nalegne tetiva prilikom zatezanja i odapinjanja strijele.)

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Šubeta, od Katadeta, od Enesa, sina Malika, od Ebu Musa-a, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Vjernik koji čita Kur'an i radi sa njim (tj. po njemu - prema Kur'anu) je kao (izvjesni) limun (ili narandža), njegov okus (ukus) je lijep i njegov miris je lijep. A (izvjesni) vjernik koji neće čitati (tj. ne čita) Kur'an, a radi sa njim (po njemu) je kao datula (hurma), njezin okus (ukus) je lijep, a nema mirisa za nju (tj. a ona nema mirisa nikakvoga). A primjer (izvjesnoga) licemjerca koji čita Kur'an je kao šip, njegov miris je lijep, a njegov okus je gorak. A primjer (izvjesnoga) licemjerca koji neće čitati (ne čita) Kur'an je kao kolokvinta, njezin okus (ukus) je gorak, ili nevaljao (loš, tj. otrovan), a njezin miris je gorak (nevaljao)."

GLAVA:

Čitajte Kur'an dok su se složila (ili: dok su se obiknula) vaša srca (tj. dok ste ugodni i raspoloženi za čitanje Kur'ana, dok se ne zamorite).

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Hammad od Ebu Imrana Dževnije, od Džunduba, sina Abdullaha, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Čitajte Kur'an, dok su se složila vaša srca. Pa kada ste se protivili (suprotstavili, tj. kada se ne slažete, kada osjetite neko pomanjkanje raspoloženja i slasti u tom čitanju), pa ustanite od njega (tj. prestanite, prekinite ga)."

PRIČAO NAM JE Amr, sin Alije, pričao nam je Abdur-Rahman, sin Mehdije, pričao nam je Sellam, sin Ebu Muti-a, od Ebu Imrana Dževnije, od Džunduba: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Čitajte Kur'an, dok su se složila na njega vaša srca. Pa kada ste se protivili, pa ustanite od njega." Slijedio je njega (Sellama, sina Ebu Muti-a) Haris, sin Ubejda, i Seid, sin Zejda, od Ebu Imrana. A nije podigao njega (prednjega hadisa) Hammad, sin Meslemeta, i Eban. A rekao je Gunder od Šubeta, od Ebu Imrana: čuo sam Džunduba njegov govor. A rekao je Ibnu 'Avn od Ebu 'Imrana (Ebu Imrana), od Abdullaha, sina Samita, od Umera njegov govor.

(U oba ova slučaja hadis nije merfu'-podignut do Muhameda a.s., tj. nije spomenuto i njegovo ime, nije on spomenut. Spomenut je govor njegovoga druga pri čemu nije napomenuto da je to njegov drugo čuo od njega - od Muhameda a.s..)

A Džundub je vjerodostojniji i mnogobrojniji (više puteva do njega ima nego do Ibnu Avna).

(Napominje se i to da ovaj hadis ima i ovakvo tumačenje: Čitajte Kur'an - zajednički - dok se slažu vaša srca - u razumijevanju njegovih značenja i u tumačenjima njegovoga sadržaja. Pa kada se sukobite - i kada se ne budete složili u njegovome razumijevanju - pa ustanite od njega - ustanite i razidite se iz toga sijela, ili odustanite od toga tumačenja u kojem se ne slažete da to ne bi do izvjesnoga zla dovelo vas. O ovome hadisu je i Ibnul-Dževzija rekao

ovo: Drugovi Muhameda a.s. protivili su se, sukobljavali su se u vezi načina čitanja i u vezi narječja, pa im se je ovim hadisom zapovjedilo da se razidu i odu kućama kada među njima dođe do protivljenja i sukoba oko toga da neki od njih ne bi odbio da prizna to što drugi čita, pa da tako odbije da prizna ono što je spustio, objavio, poslao Uzvišeni Allah.)

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Šubete od Abdulmelika, sina Mejsereeta, od Nezzala, sina Sebreta, od Abdullaha (Mesudovoga) da je on čuo (jednoga) čovjeka (da) čita (jedan) ajet (a Abdullah) je čuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da čita) protivno njemu (tome ajetu što ga čita taj čovjek o kojem je riječ). Pa sam uzeo (veli dalje Abdullah) za njegovu ruku, pa sam otišao sa njim ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao (Muhamed a.s.):

"Obadva vas ste dobročinitelji (doslovno: Oba -od- vas dvojice, tj. Svaki od vas dvojice - je dobročinitelj), pa čitaj (čitajte svaki na svoj način)!" Najveći (tj. Najpretežnji dio) moga znanja je (veli Šubete da) je rekao (Muhamed a.s.: "Ne protivite se, tj. Ne sukobljavajte se, ne suprostavljajte se.")

"Pa zaista ko je bio prije vas, protivili su se (tj. sukobljavali su se, suprostavljali su se jedni drugima međusobno), pa je uništio njih (taj takav postupak, ili: pa je uništio njih Uzvišeni i Vječni Allah)."